CP
SF
28
Garry Kilworth • ALE DURERII PĂSĂRI CÂNTĂTOARE
Teodora Matei • E-51741
Ken Liu • CUM CREEAZĂ CĂRȚI SPECIILE SELECTE
Viorel Pîrligras / ZONA DE EST
Mircea Opriță • ELEGANȚĂ ȘI BUN GUST
Florin Manolescu • MAGICIANUL
Cornel Robu • SCIENCE FICTION „ADEVĂRAT“
colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA

Garry Kilworth. ALE DURERII PĂSĂRI CÂNTĂTOARE / 3 Teodora Matei E-51741 /18

Ken Liu. CUM CREEAZĂ CĂRŢI SPECIILE SELECTE / 34 Viorel Pîrligras / ZONA DE EST / 44 Mircea Opriţă ELEGANŢĂ ŞI BUN GUST / 46 Florin Manolescu MAGICIANUL / 56 Cornel Robu. SCIENCE FICTION „ADEVĂRAT” / 67

Coperta & design: Ana NICOLAU / Imagine: Tudor POPA Redactor-şef: Marian TRUŢĂ/ Redactor: Ecaterina DERZSI Tehnoredactor: Magda El TAY / Editor fondator: Valentin NICOLAU colecţia de povestiri ştiinţifico-fantastice

ANTICIPAŢIA

ISSN 1220 – 8620

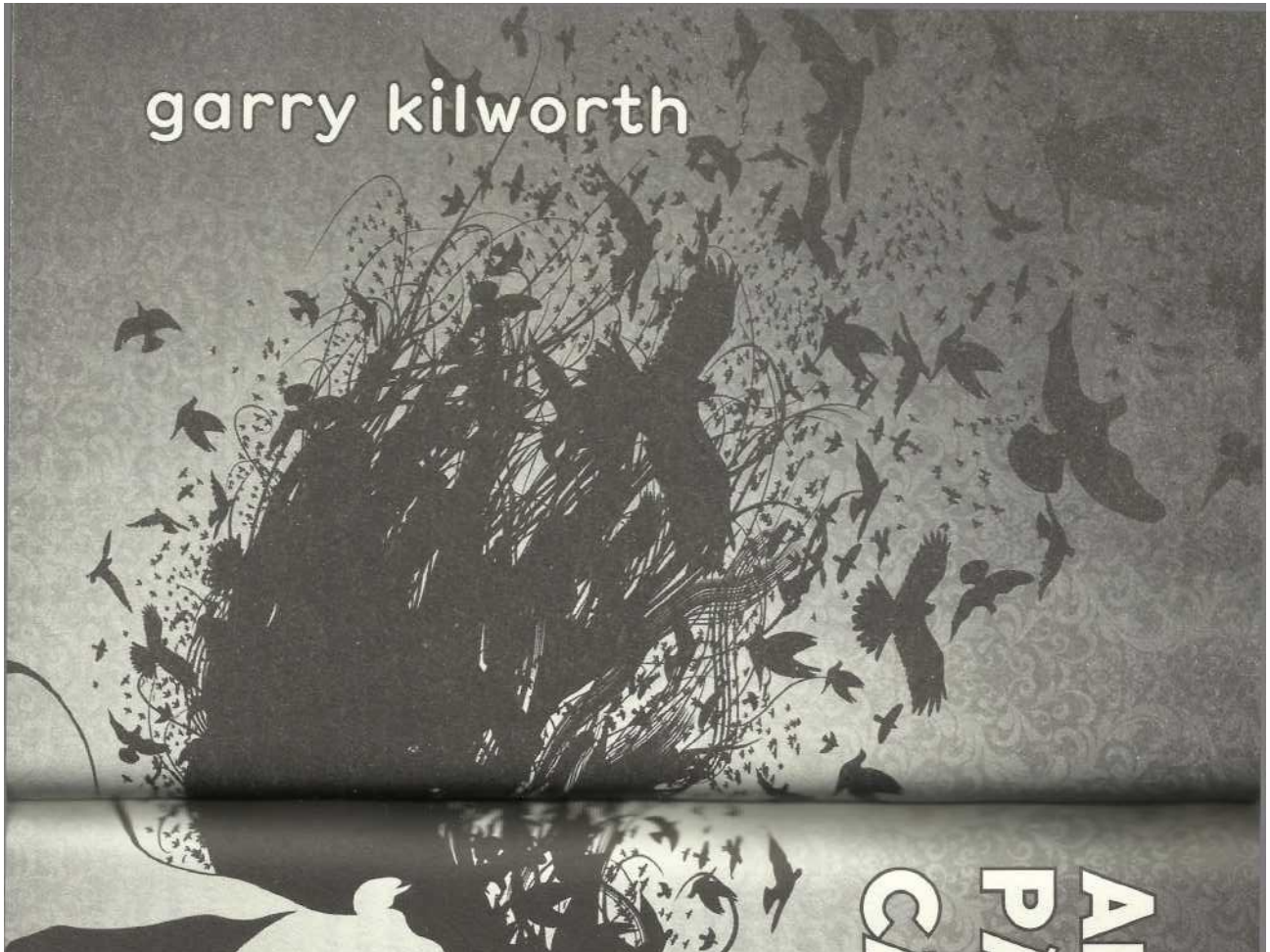
garry kilworth

Îşi închipui cleşti de oţel hidoşi, menghine şi ciocane de mare precizie, mai potrivite într-o fabrică decât într-o sală de operaţie. Iată cum vă vom rupe oasele. Înşurubăm ăsta aici, pe celălalt, dincolo – simţiţi metalul rece pe piele? plăcile care strâng oasele? – apoi, odată ce le-am aliniat şi le-am fixat pe poziţie, pac! jos cu greutatea dintre blocurile de ghidaj şi trosc! se rupe osul. Simplu, nu-i aşa?

A DOUA ZI.

La început, auzea păsări ciripind în arborele tropical de la fereastra salonului, iar seara, broaştele orăcăiau în cor prin rigole. (Nu când se trezea sau se culca: în amurgul suferinţei sale, nu dormea cu adevărat, doar se agăţa de marginea unui vis, într-o stare de înceţoşare intermitentă a creierului.) Apoi a venit vremea când păsările şi broaştele păreau să-i cânte-n trup, în carnea şi oasele ei. Uneori, scoteau note ascuţite ca spinii, alteori, estompate, ca loviturile uşoare de ciocan într-un craniu gol. Lumea ei se umplea de agonia muzicii lor: păsările cântătoare ale Braziliei i se strecurau în sânge şi înotau, dând leneşe din aripi, prin canalele trupului. Brotacii şi broaştele de pământ îi umpleau, şi ele, coridoarele lungi şi înguste ale membrelor, sânii şi mintea cu melodiile lor. Dacă şerpii ar fi cântat, i-ar fi regăsit şi pe ei acolo, acompaniind cicadele şi lăcustele, ticăitul ritmic al gândacilor, chiar şi ţipătul ascuţit al liliecilor şi plescăitul şopârlelor. Încerca să-şi amintească de vremea când aceşti cântăreţi, aceste minuni corale ale unor tărâmuri exotice, nu făcuseră parte din ea. A fost odată un bărbat, undeva, care a adus-o în starea de acum. Dacă ea şi-ar putea aminti…

*

Philip, ştia Anita, îi făcea pe plac în măsura în care îşi permitea. De data asta, Anita îl abordă cu precauţie, din cauza cererii ei neobişnuite. Chiar şi aşa, era vorba de o sumă de bani considerabilă, iar el cedă whisky-ului, aşa cum se întâmpla de

câte ori îşi pierdea cumpătul, Ea ajunsese să înţeleagă că nu alcoolul era cârja în care se sprijinea, ci nevoia de a ţine în mână un obiect pe care să se concentreze în timp ce îşi recâştiga liniştea sufletească. Greul de-abia acum venea, Aşteptă să-şi toarne băutura şi să-l vadă cum strânge paharul în mână.

— Da, repetă ea suma, ştiu că sunt mulţi bani, dar o să renunţ la nişte lucruri… haina de blană, apartamentul ăsta…

El ridică brusc privirea.

— La apartament? Şi unde-o să stai? Nu te muţi din Londra. Pentru ce îţi trebuie banii ăştia?

Anita ezită înainte de a-i răspunde. Era greu să spui cuiva că ai nevoie de o căruţă de bani ca să ţi se rupă toate oasele. Probabil că era, într-adevăr, o pretenţie ridicolă.

— Va trebui să plec… mă operez. Nu te alarma. Nu sunt bolnavă, n-am nimic.

Philip se încruntă, răsucind paharul de cristal în palmă. Anita se întrebă dacă soţia lui îi cunoştea obiceiul acesta. Ei îi plăcea să creadă că îl citeşte mai bine decât Marjorie. Sau să fi fost doar aroganţă – îngâmfare? – din partea ei? Probabil Marjorie ştia că el primeşte şi alt gen de sprijin, mai important decât paharele de whisky. Amantele, de exemplu.

— Chirurgie estetică? Dar eşti deja răpitoare. Îmi placi aşa cum eşti. De ce ai vrea să te schimbi?

— Nu e numai asta, Philip. E ceva ce nu-ţi pot explica… Am 26 de ani. Peste câţiva ani, înfăţişarea mea de acum… va începe să pălească. Am nevoie de o frumuseţe care să rămână

uimitoare. E tot ce am. Nu sunt deşteaptă, ca tine. Şi nici nu am personalitatea lui Marjorie. Amândoi aveţi o charismă care presupune mai mult decât aspectul fizic. Poate mă crezi superficială, dar eu de asta am nevoie. Vreau să dau tot ce e mai bun din mine. Dacă m-am născut frumoasă, asta nu înseamnă decât că am nevoie de mai puţine îmbunătăţiri – dar eu vreau să îmbunătăţesc o mare parte din mine.

— Şi unde-o să te duci? Unde e locul ăsta, în SUA?

Anita scuturǎ din cap. Probabil cǎ de data asta avea s-o refuze categoric, Atunci ea va trebui să aştepte, să-şi găsească un nou iubit, la fel de bogat, dar mai înclinat să-i satisfacă poftele.

Totuşi, ştia că nu-l poate părăsi pe cel din faţa ei. Îl iubea prea mult.

— În Brazilia. Un oraş de la marginea junglei, numit Algarez. Este un chirurg acolo… Am încredere în el. E o operaţie grea, dar ştiu că le-a mai operat şi pe alte femei. A avut mare succes.

— În Brazilia?

Philip îşi roti din nou paharul în palme, cu aceeaşi expresie uşor încruntată. Ea ştia că afacerile nu-i permiteau să călătorească în perioada aceasta a anului. Va trebui să plece singură.

— O cunosc pe vreuna din ele?

— Da. Pe Sara Shields.

— Actriţa. Dar, Dumnezeule, a fost de nerecunoscut când a revenit în societate. Adică nu mai semăna deloc cu cea de dinainte – foarte frumoasă, da, însă…

Anita simţi brusc nevoia să-i smulgă paharul din mâini şi să-l azvârle cât colo. Câteodată, Philip nu-şi folosea pe deplin capacitatea de înţelegere.

„Foarte frumoasă, da, însă…” Pentru Anita, nu exista niciun „dar”. Totul se reducea la un singur cuvânt. Frumuseţe. Avea mare nevoie de ea. Frumuseţe adevărată, nu obişnuită. Să fie cea mai…

— Mă ajuţi? îl întrebă direct.

El o privi în ochi şi îi zâmbi pe neaşteptate. Un zâmbet minunat şi înţelegător. Atunci ea ştiu că totul avea să fie bine. Philip era, de obicei, cel mai generos dintre bărbaţi, dar câteodată îşi ridica un zid protector în jurul inimii, subţire cât un pahar de vin, pe care ea trebuia să-l doboare cu blândeţe. Nu numai problemele importante, ca aceasta de acum, îi dezvăluiau cochilia fragilă care-i îngrădea generozitatea, ci şi lucrurile minore, cum ar fi să meargă împreună la o galerie de artă sau să-i citească o poezie când stau amândoi în pat, după ce au făcut dragoste. Avea de-a face cu teama lui de a fi manipulat, cu a-şi proteja acea parte din egoul său care detesta să fie controlată.

Anita ştia că Philip are nevoie de ea, dar nu la fel de mult cum avea ea nevoie de el – de fapt, nevoia ei se transforma câteodată în disperare, iar ea nu suporta ideea că el, deşi era clar că avea nevoie de ea, nu se consuma în aceeaşi măsură ca ea. Se gândi la soţia lui. Nu fusese niciodată geloasă pe Marjorie. Pe oricine altcineva, da, însă Marjorie era soţia lui şi, mai important, avea întâietate în faţa ei.

— Când pleci? o întrebă.

— Luna viitoare.

Merse în bucătărie să facă nişte cafea cât Philip îşi termină whisky-ul. În timp ce pregătea cafeaua, se gândi la excursia care o aştepta. Călătoritul era, acum, una din marile ei bucurii, dar nu fusese întotdeauna o plăcere. Brazilia. Oare îi va plăcea acolo? îşi aminti de prima ei vizită în străinătate, de cât de oribilă fusese. În Normandie, ca elevă, în cadrul unui schimb de experienţă cu şcoala. O vizită deprimantă. Familia la care locuise insistase s-o impresioneze cu excursii la mormintele eroilor căzuţi în război – şiruri infinite de cruci albe. Ciudat, îşi zise, că aceia care au murit în haos sunt îngropaţi în morminte aşezate în rânduri drepte, simetrice, în timp ce oamenii care au dus un trai paşnic şi ordonat – bancheri, agenţi de bursă, asigurători – sfârşesc, de obicei, în morminte neîngrijite, pietrele lor funerare arătând de parcă ar fi fost înfipte în sol de un uriaş orb şi neîndemânatic.

Alungă repede gândul la moarte. La urma urmei, nu moartea o aştepta în Brazilia, ci împlinirea, deşi drumul până la ea era pavat cu durere. Ştia că avea să-i fie greu, dar o aştepta o renaştere care merita agonia. Spera că mintea ei avea să fie destul de puternică. Când îl cunoscuse pe Philip, fusese o biată vânzătoare. El o convinsese să îmbrăţişeze cariera de fotomodel, ca să poată călători cu mica agenţie pe care o finanţa şi să fie împreună mai des.

Acum avea 26 de ani şi era mai înţeleaptă numai în lumea văzută prin ochii lui Philip. El îi

asigura, de patru ani încoace, o locuinţă unde nu-i găsea nimeni şi un trai confortabil. Părerile ei, la mâna a doua, erau, de fapt, ale lui. Anita îşi dădea seama că îi crease o personalitate insipidă, dar, pentru moment, era mulţumită cu acest *statu-quo*. Mai târziu, când avea să-l piardă pe Philip (căci avea să se întâmple şi asta într-o bună zi), poate că-şi va forma propria identitate.

Despre viaţa de dinainte a lui Philip cunoştea numai detalii superficiale. Se căsătorise la 25 de ani, în perioada când urca cu greu pe cărarea anevoioasă a succesului. În viziunea lui, succesul însemna bani şi anumite plăceri pe care aceştia i le înlesneau. Era un iubit atent şi un soţ bun sub toate aspectele, cu excepţia fidelităţii. Nu era desfrânat şi nici nu arunca banii pe obiecte de lux de care nu avea nevoie, ca iahturi, maşini sau piscine. Avea câte un singur obiect din tot ce-i trebuia, cu excepţia… cu excepţia femeilor. Gândul, redus la aceşti termeni, veni ca un şoc. Simţea un fel de lăcomie asociată cu nevoile lui, pe care ea, generoasă, o asocia cu nesiguranţa. Adevărul probabil că se afla undeva între cele două defecte de caracter.

Ascensiunea lui Philip nu fusese una uşoară. Provenea dintr-o familie săracă, dar se cizelase mult, iar contemporanii săi îl considerau un om de afaceri aristocrat, fără legătură cu clasa muncitoare – nouveau *riche*.

Când îl cunoscuse, Anita avusese 22 de ani. O dusese acasă cu maşina, după ce i se terminase ei tura la magazinul pe care el îl aproviziona cu marfa cea mai la modă. Acum, ea îi pregătea

cafeaua, după ce fuseseră împreună la teatru şi înainte ca el să se întoarcă acasă, la soţia lui.

Anita veni cu cafeaua. O băură în linişte. Nu aveau să facă dragoste în seara aceea. Sexul nu era, oricum, partea cea mai importantă a relaţiei lor. Philip tânjea în primul rând după afecţiunea pe care i-o arăta ea. Nu că Marjorie ar fi fost mai rece, dar Anita ajunsese să înţeleagă că, deşi era om de afaceri, era foarte sentimental şi avea nevoie de mult sprijin spiritual. Era fundalul paşnic al unei vieţi împovărate de hotărâri dificile. Nici nevasta, nici amanta nu erau uşuratice sau demonstrative, ci calde şi credincioase, pline de o dispoziţie iubitoare.

Nu de contraste avea nevoie Philip, ci de suplimente. La rândul său, oferea mult – aproape la fel de mult cât îi cerea fiecare dintre cele două femei – atât material, cât şi afectiv.

— Trebuie să plec acum, spuse el, după ce bău cafeaua.

— Ştiu, rosti Anita, înclinând din cap.

— Îmi pare rău. Aş vrea să rămân peste noapte, dar mă aşteaptă Marjorie.

— Du-te liniştit, Philip, nu mă supăr. Am o carte bună şi televizorul, la nevoie. Te rog să nu-ţi faci griji.

O sărută tandru pe frunte, iar ea se ridică şi-i aduse haina.

— Te sun, promise el, din prag.

— Aştept.

Philip nu ştia niciodată să-şi ia la revedere, venea cu scuze jalnice, tocmai şi-a amintit de una sau de alta, pentru a prelungi despărţirea. Nici

măcar uşa pe jumătate închisă nu era un semn că plecase. Putea să se întoarcă în orice clipă, să-şi scoată grăbit haina şi să spună: „La naiba, ce mai contează încă o oră? O să spun că am făcut pană sau altceva, văd eu”.

— Du-te, Philip! Te rog, du-te!

Scutură nervos din umeri şi ieşi pe palier. Anita închise uşa, apoi merse în camera de zi, să strângă ceştile de cafea. Le duse în bucătărie, dar, când aşează tava pe masa de gătit, lovi cu braţul filtrul încă pornit. Cafeaua fierbinte o stropi pe picior, iar durerea o făcu să se clatine înapoi.

— Philip! strigă ea.

Se uită la arsură. Avea o pată roşie pe coapsă, ca şi când ar fi încasat o palmă grea.

Philip. La naiba cu el. Lipsea întotdeauna când avea mai mare nevoie de el. Ăsta era unul din dezavantajele de a fi o femeie întreţinută. Partenerul nu era de gardă. Doamne, ce mă doare. Îşi puse piciorul sub robinetul de apă rece. Jetul avea să-i calmeze usturimea. Se simţi puţin mai bine şi luă câteva pastile de aspirină înainte de a se culca. Ciudat, îşi zise, întinsă în pat, în copilărie, se spunea că cel mai rău lucru la o arsură e s-o uzi cu apă. Se recomanda un bandaj uscat. Acum, ei, indiferent cine erau, se hotărâseră să inverseze tratamentul. Lumea era controlată de capricii. Ultimul lucru la care se gândi înainte de-a adormi era că piciorul o durea în continuare.

Zborul în Brazilia fusese lung şi incomod, însă Anita era emoţionată, nu numai la gândul

operaţiei apropiate, ci şi la ideea de a se afla în America de Sud.

În ziua următoare, vizită ce era de vizitat şi luă şi pulsul oraşului noaptea. Nu se simţea bine cu adevărat, pentru că ar fi vrut să-şi împartă bucuria cu Philip, dar el era la mii de kilometri distanţă.

Îi telefonă, dar aparatul îi dăduse dintotdeauna o senzaţie de detaşare. Nu-l simţi aproape nici când îi ascultă vocea uşor distorsionată.

— Philip… sunt Anita, îşi auzi propriul ecou după fiecare cuvânt, apoi urmă o linişte lungă şi grea, când i se păru că toată lumea trage cu urecheala conversaţia lor intimă.

— …să iubito… faci?

Nu auzea tot ce-i spunea. Era foarte enervant. Voia să întindă mâna şi să-l atingă, nu să schimbe banalităţi la mii de kilometri distanţă unul de altul. La naiba, ce-i declicul ăsta? îl auzea slab.

— Bine, totul e bine, îi răspunse.

Vocea îi suna goală, neutră. Urmară alte sunete imposibil de înţeles.

— Ai grijă de tine, rosti Philip la sfârşit, după cinci minute de conversaţie cât se poate de nemulţumitoare.

Când puse receptorul în furcă, se simţi mai departe de el decât la începutul convorbirii. La dracu’, telefonul ar fi trebuit să-i apropie, nu să-i îndepărteze. Avea nevoie disperată de Philip. Dacă l-ar fi rugat, ar fi venit în fugă, dar nu avea niciun motiv serios ca să-l cheme – niciunul pe care el să-l aprobe. Doar acela că tânjea după compania lui,

a cărui lipsă o resimţea aproape cape o durere fizică interioară.

Zborul la spital, pe deasupra junglei preistorice de un verde închis, fu scurt, dar nu lipsit de evenimente.

Stătu destul de mult în micul avion ca să studieze râurile şerpuitoare, luminişurile răsărite pe neaşteptate, înţesate de colibe, straturile de frunziş impenetrabile, sub care domnea o noapte continuă, forţată, Acolo, sub ele, trăiau feline mari, şerpi otrăvitori, păianjeni cât o farfurie adâncă şi aligatori cu pielea groasă ca şenilele de tanc.

După aterizare, merse direct la spital. Era o clădire mică şi albă, la marginea oraşului, înconjurată de grădini cu arbori în nuanţe strălucitoare, cu flori atât de viu colorate, încât se părea că numai rădăcinile îngropate îi ţin legaţi de pământ. Dacă ar fi fost tăiate, copacii s-ar fi înălţat uşor, ca baloanele, şi ar fi urcat-o şi pe ea în aer.

Gândurile fanteziste ale Anitei izvorau, o ştia prea bine, din dorinţa de a uita de operaţia iminentă. Dar, când se întâlni cu chirurgul, ştiu ce tortură cumplită o aşteaptă. Biroul lui era la etajul al doilea. Medicul oprise aparatul de aer condiţionat şi deschisese larg fereastra şi uşile balconului, lăsând să pătrundă înăuntru mirosul vegetaţiei. Se vedea afară, dincolo de balcon şi de grădinile spitalului. Lumina părea să se adune la marginea junglei întunecoase, ca şi când perimetrul pădurii era un baraj care ţinea ziua la distanţă, oprind valurile luminoase să intre şi să

pângărească arborii bătrâni şi templele străvechi, ascunse sub vegetaţie.

Chirurgul începu să vorbească. Probabil în mod subconştient, rostea cuvintele exact în ritmul declicurilor scoase de ventilatorul auxiliar din tavan:

— Vă daţi seama că veţi avea dureri foarte mari.

Era un american în vârstă, cu accent uşor şi ochi blânzi, dar Anita se abţinu cu greu să-i privească mâinile. Degetele acelea înguste, albite ca lemnul ros de atâta plutit pe apă, aveau să-i rupă în curând oasele. Mâinile erau puternice, iar braţele, vânjoase. Multe membre fuseseră rupte, cu detaşare profesionistă, de mâinile acelea.

— Vom putea să vă administrăm medicamente numai până la un moment dat. Întreaga operaţie este un proces de durată – de fapt, e o serie de intervenţii – şi nu vrem ca, la externare, să deveniţi dependentă de morfină.

Anita încuviinţă cu o înclinare a capului.

— Înţeleg.

Ce fel de instrumente se folosesc? ar fi vrut să întrebe, dar îi era prea teamă de răspuns ca să o facă.

Îşi închipui cleşti de oţel hidoşi, menghine şi ciocane de mare precizie, mai potrivite într-o fabrică decât într-o sală de operaţie. Iată cum vă vom rupe oasele. Înşurubăm ăsta aici, pe celălalt, dincolo – simţiţi metalul rece pe piele? plăcile care strâng oasele? – apoi, odată ce le-am aliniat şi le-am fixat pe poziţie, pac! jos cu greutatea dintre

blocurile de ghidaj şi trosc! se rupe osul. Simplu, nu-i aşa?

— Desigur, odată ce am terminat cu dumneavoastră, veţi fi… ăăă… chiar mai frumoasă decât vă imaginaţi.

— Asta şi vreau. Nu mă interesează cât mă va durea, dacă rezultatul va fi unul bun.

— Nu bun, ci uluitor. Vom îndrepta orice defect al membrelor, veţi avea un maxilar pentru care v-ar invidia şi Cleopatra, laba piciorului delicată, mâini suave. Vom pune şi grefe pe ici, pe colo. Vom îndepărta excesul. Ochii… putem face multe cu ochii. Şi va trebui să rupem degetele de la mâini, unul sau două… sunt cumva prea brutal?

— Nu, nu.

Anita pălise la auzul cuvintelor „să rupem”. Celelalte nu o şocaseră. Putea suporta expresii ca „a îndrepta membrele”, dar „a rupe oasele” sugera o forţă care-i punea la încercare hotărârea.

— Voi rezista, spuse ea. Probabil m-a afectat călătoria, arşiţa sau altceva. Nu vă îngrijoraţi. Continuaţi, vă rog.

Trupul îi era viu şi sensibil, ca şi când prin vene i-ar fi curs curent, nu sânge. Se concentră pe vorbele chirurgului când acesta începu să-i descrie experienţa prin care urma să treacă, pentru a se asigura, insistă el, că ştie exact la ce să se aştepte. Dacă dorea, putea pleca înapoi chiar acum, fără să plătească nimic.

Afară ciripeau păsări. Ea nu mai fu atentă la descrierea mutilărilor pe care avea să le îndure, ci la cântecul lor.

*

La început, durerea fu doar o senzaţie înăbuşită, localizată în anumite zone ale corpului, ca antebraţele, care fuseseră rupte primele. O durere mare, dar nu imposibil de suportat.

Noaptea, când rămânea singură, îşi simţea membre pulsând în unele locuri. Mai târziu, durerea deveni ascuţită şi se răspândi ca o flacără prin corp, până când nici nu mai ştiu de unde porneşte.

Se instalase înăuntrul ei. Ea era durerea. Atinsese o intensitate care o umplea de o groază şi pe care o crezuse imposibilă. Nu şi-o imaginase nici măcar în coşmaruri. Prinsese contur şi devenise un lucru tangibil, care-i exilase psihicul, o luase complet în stăpânire. Sub piele nu mai exista altceva decât fiara numită durere; nu mai avea inimă, nici creier, nici carne, nici oase, nici suflet. Doar fiara mai trăia în ea.

Era insuportabil, iar ea refuza să îndure. Se străduia, cu toată voinţa ei, să-şi alunge durerea din corp. Aceea fu clipa în care durerea începu să-i cânte, Invoca păsările de sub frunzele de ceară şi

florile de pânză: îi chema stăruitor pe cântăreţii nocturni, brotăceii cu voci subţiri şi buhaii de baltă cu glasuri grave, de bas, din malurile noroioase; convingea şopârlele vorbăreţe să intre în ea şi insectele să-şi abandoneze săbiile de iarbă pentru ea. Când îşi aduna tot corul, fiara numită durere îi cânta. Intona imnuri păgâne printre dinţi ascuţiţi ca acele, iar păsările, broaştele şi insectele îi cântau, şi ele, cântecele lor. Treptat, de-a lungul a multe zile, Anita începu să simtă dulceaţa înţepătoare a muzicii trezind în ea o conştiinţă nouă, înălţând-o pe un plan superior al experienţei, până când ajunse dependentă de prezenţa lor.

A doua zi, aveau să-i rupă picioarele. Stătea în pat, culcată pe spate, incapabilă să-şi mişte capul din cauza clamelor care-i fixau maxilarul. Braţele îi erau complet înţepenite. Ghipsul le lăsase palide şi subţiate, cu pielea flască, dar medicul o asigurase că aveau să-şi revină la normal cât de curând. Bineînţeles, aveau să arate mai bine decât înainte. Apoi îi fusese remodelat maxilarul. Acela era aproape vindecat.

Chirurgul insista să mai aştepte cu remodelarea picioarelor, deşi ea îi spunea că vrea să se accelereze procesul, ca să se întoarcă la Philip. Să-i opereze picioarele.

Ştia că durerea cea mai grea încă nu venise. După ea, urmau operaţiile minore: nasul, degetele de la mâini şi de la picioare şi urechile. (La sfârşit, va putea să-şi poarte părul mai scurt. Nu va mai trebui să-şi acopere urechile acelea hidoase, care vor fi minunate.) Chirurgul pomenise şi de pilirea

osului de deasupra ochilor, unde erau nişte mici umflături. (Ea nici măcar nu le observase, însă el, da.) Şi mai erau de ajustat şi omoplaţii – cele două scapule – începea să le înveţe şi denumirile latineşti…

Dulce suferinţă! Ce chin delicios s-a scurs din gurile ei mici. Cântă-mi, şopti ea, cântă! Avea tot mai multă nevoie de ea.

— La mâini n-a mers prea bine, va trebui să le refacem, vorbi doctorul.

Ea zâmbi atât cât îi permise suportul de sârmă.

— Dacă trebuie…

— Sunteţi o femeie curajoasă.

— Încerc să fiu, rosti, apoi alunecă în lumea ei, în lumea reală, unde redevenea ea însăşi. Unde îşi redobândea şinele.

Cât mai adânc, acolo unde se aprindea o scânteie, în chintesenţa fiinţei, acolo era Anita cea pură. Pentru a ajunge la scânteia aceea, îi trebuia un mijlocitor – droguri, medicamente, voinţa, credinţa, religia sau, poate, durerea. Durerea era vehiculul care o transporta în lumea interioară, esenţa care făcea ca restul vieţii ei să pară un tărâm pustiit al experienţei. Aceea era puterea, energia naşterii. Eliberarea rece a morţii. Impetuozitatea. Centrul universului, fără nicio îndoială. Ce ciudat să constate că toate celelalte se învârtesc în jurul ei. Că nu există nimic care să nu fi provenit din ea. Nici măcar Philip. Ea era soarele, luna, stelele, pământul, Era vidul, materia, lumina.

Anita şi durerea ei.

*

— Cum vă simţiţi? o întrebă chirurgul.

Ea zâmbi.

— Ca o femeie nouă. Cum arăt?

— Uitaţi-vă chiar dumneavoastră…

Îi arătă oglinda de pe perete, dar ea se studiase deja ore întregi, în oglinda din salon. Cicatricele erau invizibile, petele şi vânătăile dispăruseră. Pielea neagră-albăstruie îşi recăpătase nuanţa crem, normală. Şi acum? Acum trăsăturile ei erau… răpitoare, într-adevăr, Avea un corp perfect proporţionat. Asta îşi dorise de atâţia ani.

Frumuseţe desăvârşită.

— Sunt foarte mulţumită. Nu am cuvinte să-mi exprim recunoştinţa.

Chirurgul ridică braţul.

— Am fost recompensat pe măsură. Nu lucrăm numai de dragul frumuseţii, deşi recunosc că sunt mândru de arta mea. Şi trebuie să vă felicit pentru îndrăzneala dumneavoastră. N-am văzut pe nimeni să înfrunte durerea cu mai mult curaj.

Anita scutură din umeri.

— N-aş vrea să mai trec o dată prin aşa ceva, minţi ea, dar cred că a meritat. Sigur a meritat, se corectă repede.

Îşi strânseră mâinile.

— Sunteţi o femeie superbă, spuse chirurgul, cu o voce care sugera că uitase că el fusese acela care o modelase.

Pe drumul înapoi, Anita nu mai admiră copacii care sclipeau cu aceleaşi culori vii. Florile lor nu o

mai interesau. Nici păsările de pe ramuri. Avea propriile ei culori, propriile păsări cântătoare.

Philip o aştepta la ieşire, în zona rezervată sosirilor, îl zări din capătul celălalt al încăperii.

Se uită direct la ea, dar nu o recunoscu. Apoi întoarse capul şi cercetă feţele celorlalţi pasageri.

Anita porni spre el. Philip o privi încă de două ori, parcă aşteptând un semn care să-i confirme că ea este, apoi scrută din nou celelalte chipuri.

Ea îi observă expresia plină de speranţă, dar calmă. Nu credea că are motive să fie agitat, Anita trebuia să vină singură la el. Înaintând spre el, aproape că se clătină în hotărârea sa.

Inima i se umplu de emoţie. Doamne, Philip era viaţa ei. Nu avea să mai simtă astfel pentru niciun alt bărbat. Însemna totul pentru ea. Philip. Era destul să-i rostească numele ca să i se umple inima de dorinţă, de pasiune, de freamătul diafan al iubirii.

Avea nevoie de el, îl dorea mai presus de orice, dar…

Când trecu pe lângă el, îi studie ochii, faţa, expresia nedumerită. Apoi se îndreptă spre ieşire, gata să se sufoce cu propriile sentimente. Îl părăsea. Îl voia cu disperare, dar îl părăsea – iar durerea delicioasă, agonia emoţiilor, era excepţională. Îşi hrănea suferinţa lăuntrică, ascultând cum îi curge muzica prin vene. Aceasta era frumuseţea: încântarea, extazul durerii spirituale, mai dulce decât suferinţa fizică. Păsările căutătoare aveau să-i fie alături până la moarte, iar muzica pe care o creau îi răsfăţa fiinţa

şi o desăvârşea, aşa cum desăvârşea întreaga existenţă, a tuturor – chiar şi a lui Philip.

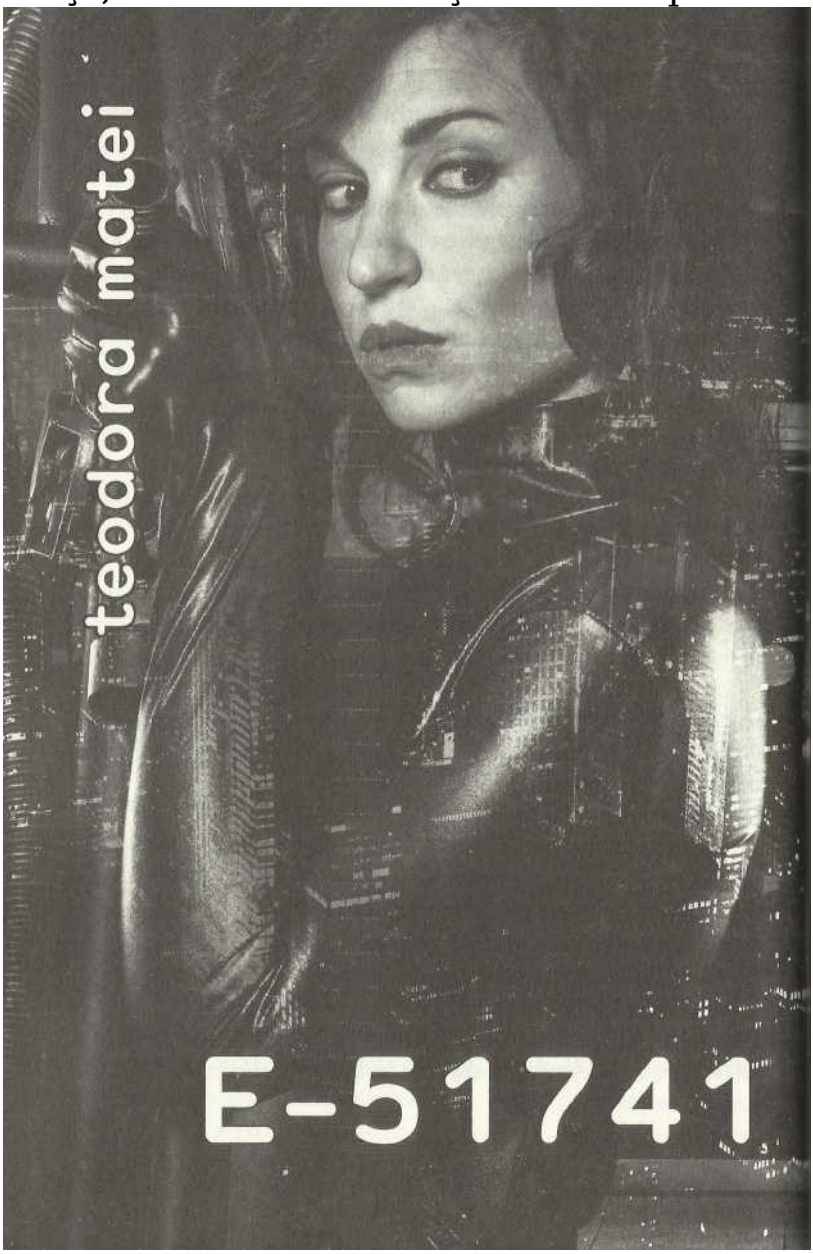

— DE UNDE E?

Vocea iese din pereţii de sticlă, din podea.

— Pământ, răspunde însoţitorul, purtător de mască întunecată. Glasul filtrat prin orificiile acesteia e metalic, impersonal, Poate aparţine oricărei alcătuiri, vie sau mecanică.

— Vina? vibrează pardoseala.

— Crimă, My Lord! şi pumnul înmănuşat o împinge. Fata cade în genunchi.

— Marcaj!

— Desigur, My Lord…

— Turnul Negru!

— Mă supun…

Vorbesc limba universală. Adusă de primii gardieni care au impus omenirii teroarea Marelui Lord. Pe când ea era un copil. Înainte de a domni Liniştea.

O aruncă pe umăr ca pe o povară şi părăseşte Sala Judecăţii. Capul fetei atârnă şi se loveşte de platoşă, în timp ce degetele gărzii i se înfig în coapse. Este aruncată pe platforma dură a unui bioscanner, unde un medic o aşteaptă deja. Sub combinezonul etanş, cu vizetă opacă, nu ghiceşte cărei specii i-ar putea aparţine. Acesta îi face un examen sumar, insistând pe cămaşa albă, ridicată spre talie. De sub masca neagră a însoţitorului răzbate un mârâit. Nemulţumit, medicul aplică fetei un plasture cu anestezic de care, aparent, uitase.

De fapt, îi place să vadă condamnaţii schimonosindu-se de durere, imobilizaţi de gărzile negre, în timp ce le aplică marcajul Oamenii sunt cei mai sensibili. Fata asta trebuie să fie importantă. Aşteaptă un minut şi trage din gura maşinăriei metalice braţul mobil. Pumnul gărzii îl

loveşte în piept şi-l opreşte. Da, aşa este, e nevoie de două minute ca substanţa să fie absorbită de organismul uman. Al naibii negricios, de unde-o fi ştiut...

Tânăra asistă la duelul fără cuvinte. Înţelege că medicul a făcut o greşeală. Intenţionat sau nu. Celălalt îi ia apărarea. De ce? Braţul articulat e ghidat spre umărul ei. Simte căldură, dar niciun pic de durere. I s-a imprimat adânc în piele: E-51741. Noul ei nume.

Ajunge în liftul teleportor pe propriile picioare. Turnul Negru, spusese Vocea. Probabil acolo aveau să meargă. Nu mai încearcă să se opună. O făcuse o dată, la plecarea de pe Pământ. Fusese sedată. În cursul călătoriei zăcuse semiconştientă, înghesuită într-un cocon rigid, incomod, perfect mulat pe corpul ei. Au eliberat-o în sala de triere unde i-au îndepărtat fiecare fir de păr de pe corp şi de pe cap, apoi au lăsat-o în bătaia a zeci de duşuri, fiecare cu propria temperatură, de la rece-tăios la fierbinte-muşcător. A primit cămaşa albă din mâna gărzii înarmate, apoi a fost condusă în Sala Judecăţii.

Ştie că în lift trupul ei se va dezintegra, pentru a prinde formă în alt loc. Pe Pământ, Oamenii nu folosesc teleportoarele, Numai Supraveghetorii o fac. Aceia care-şi trădează specia pentru a se alia cu invadatorii, întoarce capul să-şi vadă gardianul. El stă mereu în spate. Mănuşa din silicon dur îi prinde ceafa, o forţează să privească înainte. Pereţii liftului sunt albaştri. Prin ei vede crestele munţilor, acoperite de zăpadă trandafirie. Poate

culoarea e dată de aştrii rozalii îngemănaţi care încălzesc ţinutul acela ciudat.

Aşadar, de-aici vin invadatorii. Stranie lume. Nicio pasăre nu taie cerul, niciun suflet nu urcă pe cărările de munte. Din loc în loc – clădiri paralelipipedice, terminate cu turnuri înalte în echilibru instabil. Toţi pereţii sunt din sticlă. Ar trebui să fie frumos, un peisaj presărat cu castele multicolore. E trist, Castelele sunt vii doar pe dinăuntru. Auzise că aerul lor nu putea fi respirat.

O gâdilă ceva în talpă. Pe sânul stâng. Pe urechea dreaptă. Clipeşte. Pereţii liftului s-au întunecat. Apoi, unul din pereţi glisează. E împinsă afară, pe dalele cenuşii. Un alt gardian îi smulge cămaşa şi îi aruncă o salopetă gri. Înclină capul spre dreapta, indicându-i direcţia de urmat, îi e greu să se îmbrace din mers, salopeta şi-o ţine strâns la piept. Cei doi merg pe holul străjuit de-o parte şi de alta de celule înguste. Ocupanţii lor nu pot sta întinşi. Mulţi dintre ei dormitează în picioare, rezemaţi de pereţii tăiaţi în stâncă. Unii sunt oameni, alţii nu. Cel mai greu le-a celor masivi, acoperiţi de solzi. Se sprijină, pe rând, pe câte două picioare, în timp ce le relaxează pe celelalte. Ea nu le ştie rasa. Oamenii o privesc pofticioşi sau plictisiţi. Le strălucesc ochii pe feţele năclăite de praf întunecat şi de sudoare. Ea e curată. E frumoasă. Le simte ura.

Gemetele sunt înăbuşite de gardianul care-i dăduse salopeta. Îi aude, din spate, paşii. Urmează lovituri înfundate şi trupuri grele căzând. Mâna însoţitorului o împinge în ultima celulă şi activează câmpul de forţă. Îşi pune salopeta şi se

lipeşte de stânca umedă. Dacă ar întinde mâna în faţă ar lovi peretele invizibil. Şi pe Pământ au închisori fără uşi.

Silueta masivă întârzie în faţa ei.

— Dimineaţă, muncă!

Fata încuviinţează. Nu ştie când o să fie „dimineaţă” sau ce „muncă” va face, E greu de precizat momentul zilei sau felul acesteia: dacă e zi pământeană ori nu. Pe culoar plutesc nori denşi din particule argintii. Ei luminează bezna în care dorm lucrătorii Turnului Negru. Crede că norii fac parte din sistemul de supraveghere. Mişcarea lor aparent ne controlată îi duce de colo colo. Din celula de vizavi o pândesc doi ochi mari, rotunzi. Norii s-au ridicat spre tavanul înalt. Trebuie să le aştepte coborârea ca să vadă posesorul ochilor.

Nu mai ştie să plângă, invadatorii le-au reprimat sentimente elementare. Oamenii au pierdut râsul, lacrima, dragostea, atunci când li s-a luat graiul. Marele Lord vrea Linişte. Atât li s-a spus. Evident, e greu să te revolţi pe muteşte. Au pierit mulţi în primele zile, cei care au încercat să se pună cu gardienii înarmaţi. Tot atunci a pierit şi tatăl ei. Mama i-a arătat prin semne că pentru el avea să fie bine, greul rămâne pe umerii lor, Are un frate de îngrijit. Avea. Fratele e pe Pământ, alături de mamă. El nu poate munci, mama a luat o raţie şi jumătate de muncă, ea – la fel. Cu totul, trei raţii pentru trei oameni. Acum, mama trebuie să ia două, Cine ştie pentru cât timp. Şi, când n-o să mai poată, or s-o arunce în incineratorul de la parterul Blocurilor, Fratele va rămâne singur şi va intra în tranşa următoare a cuptorului. De viu.

Fără să ştie motivul. El nu înţelege, trăieşte şi-atât.

*

A meritat să înfigă şurubelniţa adânc în încheietura piciorului acelei gărzi? Poate că da. A răzbunat o moarte în avans. A ei sau a altui Om. A lucrat la croit, la asamblat, la călit. Ştia unde sunt articulaţiile, unde se îmbină combinezoanele întunecate.

La apelul de dimineaţă l-au scos şi pe fratele ei. Nedumerit, s-a uitat de la mamă la soră şi înapoi. Gardianul cel nou i-a studiat mâinile, picioarele, l-a pus să deschidă gura. A schimbat câteva cuvinte cu ceilalţi şi l-a împins:

— Azi, muncă!

Ele s-au privit şi au lăsat capetele jos. S-au despărţit în halele aglomerate. Au numărat în gând secundele. Numai Supraveghetorii au ceasuri. Ei fură câteva minute la fiecare schimb. Unul dintre ei a oprit-o din lucru şi a întins un deget spre intrarea în hală. Un gardian îi ţâra fratele de gulerul salopetei bleu. Culoarea aceea e pentru cei ce nu pot munci. Faţa băiatului era vânătă, degetele strivite; icnea încetişor şi îi fixa pe toţi cei din jur cu ochi îngroziţi.

Ea s-a aplecat să-l susţină. Şurubelniţa pe care o avea în mâna dreaptă o împiedica să-l sprijine, să-l ridice. Trebuia să scape de ea. Printre plăcuţele armurii din metal superuşor, călit pentru a rezista celor mai mari şocuri, a zărit pielea rozalie a creaturii dinăuntru. A împins şurubelniţa cu vârful în sus, printre plăcuţe.

Fratele a căzut, şi-a acoperit faţa cu palmele şi a început să se legene. Şurubelniţa a ieşit, a intrat din nou, s-a răsucit, iar de sub masca neagră a izbucnit un urlet animalic şi un jet gălbui. Era bine de ştiut. Nu toţi gardienii sunt oameni. Colegii lui l-au redus la tăcere cu o armă cu electroşocuri pentru vina de a fi eliberat sunete inutile, Din partea lor, a scăpat uşor, dată fiind intensitatea primului strigăt. Adevărata moarte n-a simţit-o. Era paralizat.

Mama a îngenuncheat lângă ei. Au împărţit amândouă o privire cât pentru o viaţă. Pe ea au ridicat-o. S-a smucit, a mârâit… ştia nivelul de decibeli de la care gardienii încep să reacţioneze.

Un ac în venă. Timpul n-a mai fost Timp, Oamenii s-au amestecat cu Supraveghetorii, culorile salopetelor s-au estompat. Un pas după altul, după altul. Cătuşe magnetice pe încheieturile mâinilor şi picioarelor. Arma cu electroşocuri fixată pe gât. Aceea a fost adevărata Linişte. A aşteptat lovitura finală. N-a venit. Judecătorii au ales s-o trimită la Bază. E bună de muncă, gardianul mort poate fi înlocuit de alţii.

*

Norii argintii par bătuţi de vânt. Aleargă pe holul îngust. Într-o străfulgerare zăreşte purtătorul ochilor de vizavi. Are jumătate din înălţimea ei, un cap mare, disproporţionat faţă de corpul subţire, gri-verzui. În jurul şoldurilor i-au înfăşurat un şorţ. Probabil n-au salopete pentru el. Sau ea. O scrutează curioasă, creatura. Sare pe picioarele subţiri terminate cu ventuze. Gura

ştirbă rânjeşte. Norii s-au îndepărtat. Fata respiră uşurată.

*

Se lasă pe vine; aţipeşte. O usturime în umărul cu marcaj o aruncă-n picioare, Câmpul de forţă se dezactivează. Ocupanţii celulelor ies şi stau aliniaţi pe hol. Li se alătură. Un gardian, altul decât cei deja întâlniţi, le pune în palmă un cub maroniu. Hrană sintetică. Îi urmăreşte pe ceilalţi. Aruncă mâncarea în gura uscată, Mestecă îndelung, în timp ce bastonul o împinge să intre în rând.

În spate simte privirea pătrunzătoarea a creaturii verzui. O ciupeşte de pielea antebraţului, acolo unde se termină manşeta. Fata retrage mâna şi se apropie mai mult de cel din faţă. Om. Duhneşte greu, a trup năduşit, ostenit, nedormit, E împinsă într-o sală lungă, în faţa unei benzi transportoare. Grămezi de pulbere cenuşie cu sclipiri aurii alunecă de la un capăt la altul al halei.

— Aur!

Priveşte înjur. Femeile iau în pumni pulbere pe care o suflă cu o tijă deasupra unor cuve. Se depune lipicioasă pe pereţii acestora. În palme le rămân bucăţele de metal galben. Le varsă în sitele prinse de brâu. Fata ia sita din faţa ei şi-i leagă capetele în jurul taliei. Încearcă să imite mişcările celorlalţi. După prima grămăjoară de praf, palmele îi sunt negre. Strănută, primeşte un baston pe spate.

Aici nu se lucrează în schimburi. Doar gardienii se rotesc. Când sita se umple o

înmânează celui mai apropiat dintre ei, care o răstoarnă într-o cuvă curată. Când aceasta e plină, ziua de lucru se termină. Ştie asta după usturimea din umăr.

*

Nu mai încearcă să se cureţe. În prima noapte a scuipat în palmele negre şi le-a şters pe pantalonii prăfuiţi. După două zile de muncă arată la fel ca ceilalţi. Nu înţelege de ce fac ei muncile alea, atâta timp cât invadatorii dispun de o tehnologie mult evoluată. Poate ăla nu-i aur, poate nici n-au nevoie de el. E vorba doar de umilire, de sublinierea poziţiei. Ei sunt nişte condamnaţi care au fost cruţaţi de moarte. Stau în celule săpate în stâncă, spre deosebire de cei din clădirile cu pereţi de sticlă.

Se lasă pe vine, cu genunchii strânşi la piept. Îi îmbrăţişează şi închide ochii. Înainte de a adormi, vede casa din care au fost mutaţi în Bloc. Avea covoare pufoase, colorate. Un leagăn în curte. Tata ţinea şaua bicicletei când ea încă nu învăţase să meargă fără roţi ajutătoare. Fratele o aplauda strigând şi sărind dintr-o parte în alta. Mama le făcea semn să se oprească, băiatul nu avea voie să se agite.

Un corp dur îi presează coastele. Se trezeşte. O mănuşă neagră îi strecoară în palmă un Cristal Vorbitor. E gardianul care a însoţit-o în Sala Judecăţii.

— Vorbeşte cu mama! Acum!

Nu ştie ce să creadă. Cristale au, pe Pământ, numai Supraveghetorii-şefi. Le poartă atârnate de gât, pe sub salopete. Le atinge pielea. Le

analizează ADN-ul şi transmit mesajele auditive ale celor cu secvenţe aproape identice. Ţine Cristalul în căuşul palmei şi şopteşte.

Am ajuns la Bază. Stau în Turnul Negru. Toate clădirile au pereţi de sticlă multicoloră, E frumos! Sunt munţi înalţi, acoperiţi de zăpezi, cer senin şi doi sori roşietici care parcurg bolta împreună. Eu am o cameră spaţioasă, cu perdele roz. Nu trebuie decât să răspund apelurilor gardienilor, indiferent de oră. Vă iubesc tare mult. Vă rog să mă iertaţi. Nu-mi pare rău. Bestia aia trebuia să moară. Aveţi grijă de voi. Poate vreodată ne vom revedea. Dacă nu… vă iubesc, sufletele noastre se vor regăsi, cu siguranţă". Îl împinge grăbită către mănuşa neagră. Nu vrea să-şi imagineze mama ascultându-i cuvintele. Ştie că n-o s-o creadă. Trebuie să-i dea speranţă.

— Plată, acum!

Fata îngheaţă. Mănuşa lasă la iveală o mână prelungă, cu piele sidefie, Cinci degete asemănătoare cu ale oamenilor. Degetele o prind de braţ şi o ridică. O întorc cu faţa la perete. Se strecoară şi desfac fermoarul salopetei. Rămâne goală între pereţii de stâncă. Mâna i se plimbă pe umeri, pe sâni, coboară pe coapse şi strânge gleznele.

— Îmbracă! Tu, soţie!

Gardianul pleacă. Ea nu adoarme. Norii sunt lipiţi de sol. Creatura verzuie îi face cu mâinile semne disperate. Trupurile celorlalţi tresar în somn.

*

Zi după zi, refac drumul dinspre celule spre grotele unde muncesc, în aceeaşi formaţie. Petrece nopţile cu faţa în palme. E îngrozită de privirea fixă şi de agitaţia fiinţei de vizavi. Când, încadrându-se în rând, mai capătă o ciupitură din spate, e pregătită. Prinde membrul acoperit de lichid vâscos şi strânge. Sub degetele ei nişte oase fragile se sfărâmă.

Strigătele nearticulate sunt anihilate de arma cu electroşocuri. Cel din spate e scos din rând; fata nu ştie dacă îl va mai vedea. Umple zeci de cuve cu metal galben. Celula din faţa ei rămâne goală. Se întristează. Dacă l-a omorât? N-a vrut, şi-a dorit doar să fie lăsată în pace, Nu ştie cât timp a trecut. După fiecare zece ture sunt împinşi în sala cu duşuri. Se lasă biciuită de jeturi de apă, e rasă din cap până-n picioare de mâini grăbite. Îmbracă mulţumită o salopetă nouă. Undeva, pe Pământ, semenii ei trudesc asupra maşinilor.

*

Primeşte din palma gardianului cubul de hrană. Odată cu el, un Cristal legat cu aţă subţire. Tremură de nerăbdare. Mestecă pe fugă şi intră în celulă atunci când bastonul o împinge într-acolo. Trece aţa pe după gât. Lasă capul pe peretele de stâncă. „Draga mea, tu ai curajul tatălui tău. Te iertăm şi te iubim, Ai grijă de tine. Eu sunt bine, am o raţie de muncă în fabrica de hrană sintetică şi una în cea de ambalaje. Fratele tău te sărută. Nu-ţi pierde speranţa. Mai devreme sau mai târziu vom fi împreună”.

Îi despart ani-lumină. Speranţele sunt deşarte, dar e tot ce le-a mai rămas.

„Draga mea, tu ai curajul…”

„Draga mea, tu ai…”

„Draga mea…”

Tresare la împunsătura în coaste.

— Plată, soţie!

Se ridică singură şi desface fermoarul. Mâna sidefie îi alintă pielea. „Draga mea… „Vocea mamei i se scurge prin vene. E într-o cameră cu perdele roz. Patul cu husă trandafirie acoperă jumătate din încăpere. După apelul gardienilor, salteaua moale o aşteaptă.

— Îmbracă!

*

Sute de cuve părăsesc hala. Femeile din jurul ei se schimbă, Ea rămâne. La finalul unei ture intră în rând. O mănuşă neagră din silicon o apucă de braţ şi o împinge. Merge spre liftul teleportor. Pereţii cenuşii de sticlă ascund vederii munţii înzăpeziţi şi marea de topaz.

Clipeşte. Sticla se limpezeşte, unul din pereţi glisează. Merg spre cabinetul medicului care i-a făcut marcajul. Gardianul încuie uşa în urma lui, Scoate arma cu electroşocuri şi o fixează pe grumazul purtătorului de combinezon. Cu cealaltă mână împinge fata spre bioscanner.

— Şterge!

Medicul ezită, se agită, vrea să apese butonul de panică din podea ori pe cel de urgenţă extremă de sub maşina marcatoare. Nu ajunge la niciunul din ele. Un curent slab îi traversează trupul.

— Şterge!

Geme, se zvârcoleşte; mănuşile negre i se strâng în jurul gâtului. Trage braţul articulat al

maşinii şi îl îndreaptă tremurând spre umărul ei. Un pumn în tâmplă îi aminteşte de anestezie. Aplică plasturele. Aşteaptă două minute. Se teme.

Iniţializează operaţiunea de ştergere. Nu mai e E-51741. Nu mai e Ea. Pleacă Soţie din cabinetul unde medicul îşi trăieşte ultimele clipe.

— Mergi!

Se îndreaptă spre aerodrom. Navele monopilot aşteaptă instrucţii de zbor. E dusă într-una din ele şi aşezată într-un cocon asemănător cu cel în care sosise pe Planeta-Mamă, Prin învelişul transparent vede gardianul scoţându-şi casca. Are păr lung, negru-albăstrui şi piele aproape transparentă. O priveşte cu ochi cenuşii, apoi se întoarce spre bord. Cuplează centurile de siguranţă.

— Gata de decolare!

— Câţi?

— Unul.

— Destinaţie?

— Alpha-13!

— Instrucţii vor veni!

Învelişul metalic al navei tremură. Carapacea fetei vibrează. Vede, ca prin fum, panourile de pe care pilotul citeşte liniile de comandă. Mâinile acestuia ating ecranul, confirmă coordonatele primite şi imprimă navei traiectoria spre planeta lui. Se lasă pe spate, mulţumit.

Un gol în stomac. Cad, împreună, printre stele. Ea – protejată de folia rigidă, el – cu mâinile sprijinite de braţele scaunului de comandă. Nu

ştie ce s-a întâmplat cu nava. Aşa ceva nu-i posibil. Probabil visează. Se lasă legănată.

Îi place visul cu praf stelar în suspensie, coada cometei de care Pământenii şi-ar lega vise, Aştrii palizi printre care alunecă. Vuietul din dreptul Sorilor fierbinţi. Aşchiile de gheaţă înfipte în meteoriţi – arici spaţiali.

Se trezeşte. Pilotul vorbeşte cu cineva. Cuvintele sunt lungi, unele cântate, vocalele moi mângâie auzul. Pereţii navei redevin metalici, coconul – transparent. E ajutată să iasă din carapace.

— Alpha-13!

Au ajuns. Nava rămâne într-un hangar în care alte zeci de nave asemănătoare îşi aşteaptă misiunile. Locuitorii planetei seamănă cu fostul gardian. Sunt înalţi, au acelaşi păr întunecat şi piele sidefie. Seamănă între ei. Îi ajută şi cămăşile albe cu mâneci răsfrânte. Le poartă peste şorturi din piele maronie.

— Stai!

O lasă în faţa unei uşi. El intră, apoi iese îmbrăcat ca semenii săi. Părăsesc hangarul ţinându-se de mână. Fata încordează degetele ţinute strâns în palma fierbinte.

Îşi acoperă ochii cu braţul. Lumina e prea puternică, Naturală, după ani întregi de trai sub corpuri de iluminat cu flux variabil. Pare a fi seară. Un astru imens, portocaliu, atârnă pe coasta deşertului.

Când se întâlnesc, locuitorii se îmbrăţişează şi se adulmecă. Însoţitorul ei e întâmpinat cu bucurie de mai multe grupuri. Le-o prezintă tuturor: „Soţie!” Ei îşi apropie feţele de a sa, le

simte respiraţia caldă. Zâmbeşte timid. Poate ăsta e salutul lor.

Câţiva localnici îi conduc spre un şir de copaci subţiri, ale căror crengi s-au împletit într-un gard de nepătruns. Un bărbat apropie palma de unul din trunchiuri, crengile de jos se ridică, iar ei pătrund pe poarta improvizată.

Fata se uită în spate. Gardul s-a întregit. Păşeşte prin iarbă înaltă. E moale, translucidă. Sclipeşte azuriu. Foşneşte sub tălpile ei goale. Nu mai ştia senzaţia de iarbă. Nici pe cea de Soare, de respiraţie profundă. Aerul are gust. E dulceag, Ameţeşte dacă inspiră adânc. Se bucură de libertate în porţii mici.

După câteva zeci de metri, însoţitorii se opresc. Îi îmbrăţişează şi se întorc. Mâna fierbinte o trage în jos. Se aşază alături de el.

— Lo-Ann! se prezintă.

Fata îi află numele. Al ei a rămas pe Pământ.

— Soţie! zâmbeşte ea.

Bărbatul aprobă, în timp ce îi atinge obrajii. Se ruşinează. E murdară. I-a rămas praf negru pe corp, în salopeta gri. El îi prinde bărbia şi o ridică.

— Dulce! ochii negri sclipesc în apus.

Răsuflarea lui i se plimbă pe gât. Se înfioară. Strânge braţele în jurul corpului. Se teme să simtă. Tremură; inima bubuie. E nou. E înfricoşător. E bine.

— Acasă!

O ajută să se ridice; îndreaptă bărbia spre un pâlc de copaci de la marginea oceanului de iarbă azurie. Pe măsură ce se apropie de ei, vede siluete printre trunchiurile subţiri.

Lo-Ann e întâmpinat cu urale de ceilalţi. Îl înconjoară şi îl îmbrăţişează pe rând. Pun întrebări, el răspunde. Fata rămâne deoparte. În stânga e marea. Leagănă distrată meduze gigantice, fosforescente. Acolo s-ar naşte curcubeie. Deasupra, puzderie de aştri. Îngenunchează pe nisip, E rece, sticlos.

N-a văzut niciodată atâtea stele. Una din ele ar putea fi Pământul. Acolo Oamenii trăiesc în Blocurile cenuşii, sub invadatori. O mamă şi un frate împart un Cristal Vorbitor. Pe al ei l-a pierdut. Acum e Soţie.

O mână i se aşază pe umăr, o şoaptă la ureche:

— Vino!

E o femeie. Ele poartă numai cămăşi albe. Pânza e fină, transparentă. Au corpuri suple, sâni plini şi picioare lungi. Abia le ajunge la umăr, sunt la fel de înalte ca bărbaţii.

O urmează. Merg spre mare. Întoarce capul spre Lo-Ann. El încuviinţează. Alte trei femei le însoţesc atunci când intră în apă. Îi fac semn spre salopeta murdară. Fata trage fermoarul. Mâini străine i-o coboară de pe umeri, o ajută s-o dezbrace. Apa e călduţă ca răsuflarea lor, îi mângâie corpul obosit, Cămăşile s-au lipit ude de siluetele sidefii, Una din femei ia o meduză şi o ridică deasupra capului. Umbrela moale se strânge; cu un pocnet, eliberează deasupra fetei un jet de lichid tulbure.

I se scurge vâscos pe piele, o gâdilă, Palmele celorlalte îl îndepărtează prin mişcări lente, circulare. Îi acoperă fiecare centimetru de piele,

toate odată, una câte una… nu mai ştie. Începe să miroasă ca ele. Închide ochii. Se lasă răsfăţată. Ştie că n-ar trebui, nu s-ar cuveni, dar toate învăţăturile sunt atât de vechi…

Buze moi i se opresc pe gură. Le gustă curioasă. Sărate ca marea, secrete ca noaptea, Dulce!” şopteşte una din ele sărutându-i ceafa.

— Vino! o trezeşte o voce.

Ar mai fi stat. Se împleticeşte pe plaja pustie. Bărbaţii se aud undeva, departe. Ajung la un pâlc de copaci tineri cu tulpini netede. Între crengile lor drepte trudesc insecte uriaşe cu multe membre. O pânză ia naştere sub ochii ei. Una din însoţitoare se apropie de un Păianjen-Lucrător şi îi şopteşte ceva, plimbându-şi palma peste spinarea pufoasă. Picioruşele aleargă din ce în ce mai repede. Când femeia e mulţumită îi suflă uşor pe spate, iar el se opreşte. Mâini pricepute desprind capetele pânzei de crenguţele elastice.

I-o înfăşoară în jurul corpului. Zeci de degete leagă atente firele în timp ce o pun să ridice mâinile, să le coboare, să se întoarcă. E studiată pe toate părţile, admirată. Acum e aidoma lor. Pe umărul uneia coboară o bufniţă imperială. Ochii imenşi o fixează scrutători.

— Mergi! aude ea.

Se teme. E împinsă de la spate. Se reflectă în ochiul păsării încremenite. E frumoasă. Părul i-a crescut câţiva centimetri, faţa i-a redevenit roz, ochii senini. Cămaşa albă lasă să i se ghicească trupul necopt. Îi place. Le zâmbeşte celorlalte, mulţumită. Bufniţa părăseşte umărul femeii, întinde aripile şi se pierde în pădure.

Lo-Ann o aşteaptă pe plajă. S-au strâns cu toţii acolo. Stau aşezaţi pe nisip, în faţa unor frunze mari pe care au răsturnat fructe. Sunt de dimensiuni şi culori diferite. Bărbatul îi face semn să stea lângă el. Îi apropie de buze un fruct sferic cu coajă transparentă, galben-portocalie. Muşcă neîncrezătoare. Miezul e dulce şi foarte zemos. Picături lipicioase i se scurg pe la colţurile gurii, pe gât. Buzele lui le urmăresc. Fata tresare.

Îşi povestesc pe rând în limba aceea melodioasă. Îi ascultă, deşi nu-i înţelege. Poate va învăţa, odată. Din pădure iese alergând un bărbat care-i face semn lui Lo-Ann. El se ridică şi, întors cu spatele, poartă o discuţie în şoaptă cu noul venit. Nimeni nu mai vorbeşte. Toate perechile de ochi îi urmăresc pe cei doi.

Lo-Ann primeşte de la celălalt un fruct micuţ, maroniu, cu coajă posmăgită, îl arată, întorcându-se, tuturor. Unii şoptesc: „Soţie… soţie… dulce…” Fata întârzie cu privirea asupra fiecăruia în parte. Femeile îi zâmbesc încurajator.

— Pentru tine! îi oferă fructul maroniu, îngenunchind în faţa ei.

Ezită.

— Pentru soţie! insistă.

Îl ia în palmă şi îl studiază. E uşor. Îl adulmecă. Aduce a măr. Nu e sigură, pe ultimul l-a gustat cu mulţi ani în urmă. Îl plimbă pe buze. Aude oftaturi uşoare. Degetele lui i-l apasă pe dinţi, Muşcă. Mestecă. Înghite. Măr, aşa cum şi-l amintea. Îl mănâncă pe tot, râzând de frica prostească. Poate era un ritual pentru oaspeţi. Ori pentru soţii.

— Vino! o ridică bărbatul.

Îl urmează în pădure. Ajung într-un luminiş plin cu hamacuri fixate de trunchiurile groase ale copacilor de jur-împrejur. În mijlocul lor, un fel de colibă împletită din tije subţiri, elastice. Printre ele răzbate o lumină de miere. O invită înăuntru. Un hamac aidoma celor de afară e agăţat de tavan. Pe sol, puzderie de insecte răspândind lumină portocalie. Lo-Ann bate din palme. Insectele zboară prin crăpăturile din pereţi. În întuneric, pielea îi scânteiază.

Sub palmele lui, cămaşa i se topeşte. Se descoperă goală, neştiutoare, în faţa unui soţ de pe o planetă îndepărtată. Nu aşa îşi imaginase acea noapte. Mâinile bărbatului topesc propriile haine. Fata îi admiră trupul subţire, muşchii prelungi de sub pielea semitransparentă. Respiră precipitat.

Lo-Ann se întinde pe hamac. O trage alături. Trupul lui frige. Al ei dogoreşte pe dinăuntru. Îşi doreşte o îmbrăţişare, dar se teme să şi-o ia singură. Oftează adânc atunci când corpul lui se întinde peste al ei. Îi respiră cald şi dulce pe obraji, pe gât, pe sâni, pe abdomen. O atinge, apasă, gustă.

Nu ştie ce simte, niciodată n-a ars în timp ce palmele îi îngheţau, niciodată n-a dorit fără să ştie ce. Abdomenul îi zvâcneşte dureros şi iute, de parcă i-ar lipsi un organ vital. Fata prinde trupul sidefiu între coapse; se cambrează. Acum ştie. El îi lipsea, el şi vibraţia ce-i ostoieşte setea.

A văzut pe Pământ un foc de artificii. Corpul îi explodează ca un cartuş cu praf de puşcă. Plutesc

fragmente multicolore în jurul Soarelui portocaliu. Plouă peste trupurile de lumină şi se reîntregeşte. Singură în hamacul din luminiş, îi dau târcoale insecte scânteind auriu. Lo-Ann şi ai săi o privesc cu iubire. E de piatră, Vie doar pe dinăuntru, unde ochii trimit imaginile lor apropiindu-se. Creierul vrea să strige, să mişte. Corpul e-ncremenit. Niciun muşchi nu-i mai aparţine. Un fragment de gând cu un măr prăfuit bântuie prin cotloanele minţii. „Pentru soţie!” Pe o planetă îndepărtată, o fiinţă o privea fix şi îi făcea semne disperate.

Gurile o năpădesc pofticioase, curioase. Limbile stacojii i se plimbă de la glezne până-n creştetul capului. Localnicii se întorc spre Lo-Ann. El priveşte pierdut ofranda stelelor. Trebuie lăsat să-i uite trupul, mai moale şi mai aromat decât al oricărei semene.

Într-un târziu, aprobă. Dinţi ascuţiţi se înfig în corpul fetei. Ea aude trosnetul oaselor mestecate pe fugă. Creierul îi urlă durerea, neputinţa. Doar el e cruţat, vracii de pe Alpha-5 îl vor preface în Cristal.

Pe Alpha-13, localnicii dorm sub cerul liber, în hamacuri ţesute de Păianjeni-Lucrători. Căpeteniile lor îşi devorează primele soţii. De când au invadat galaxia îşi protejează specia împreunându-se cu extraterestre. Marele Lord ştie, consimte.

Pe Pământ, Oamenii dorm în Blocuri cenuşii. Lumea lor se opreşte în pereţii de beton şi în armele cu electroşocuri. Un Cristal şopteşte la urechea unei mame: „Vă iubesc tare mult… Poate vreodată ne vom revedea…” Niciodată.

Nu există un recensământ definitiv al tuturor speciilor inteligente din univers. Nu numai că argumentele în favoarea a ceea ce se poate numi

inteligenţă sunt perene, dar în fiecare moment, peste tot, civilizaţii se înalţă şi se prăbuşesc, aşa cum stele se nasc şi mor. Timpul devorează totul, Cu toate acestea, fiecare specie are modul ei propriu de a-şi transmite înţelepciunea de-a lungul vremii, de a-şi face gândurile vizibile, tangibile, îngheţate pentru o clipă, ca un dig împotriva neînfrântelor valuri ale timpului.

Toate lumea face cărţi.

*

Alatienii

Unii spun că scrisul nu e altceva decât rostire vizibilă. Dar ştim că părerile de acest fel sunt mai degrabă înguste. Popor muzical, alatienii scriu zgâriind cu trompa subţire şi tare pe o suprafaţă uşor de gravat, cum sunt tăbliţele de metal date cu un strat subţire de ceară sau clei întărit. (Alatienii bogaţi poartă câteodată o peniţă din metal preţios pe vârful nasului.) Scriitorul îşi rosteşte gândurile în timp ce scrie, făcându-şi trompa să se mişte, vibrând, în sus şi în jos, şi gravează un şanţ pe suprafaţa de scris.

Pentru a citi o carte scrisă în acest fel, alatianul îşi vâră nasul în şanţ şi-l târăşte de-a lungul lui. Trompa delicată vibrează prin rezonanţă cu forma undei şanţului, iar o cavitate goală din interiorul craniului amplifică sunetul. În acest fel, se recreează vocea scriitorului. Alatienii consideră că sistemul lor de scriere este superior tuturor celorlalte sisteme. Spre deosebire de cărţile scrise cu ajutorul literelor alfabetului, silabarelor saulogogramelor, o carte alatiană captează nu doar cuvinte, ci şi tonul, vocea,

inflexiunea, accentul, intonaţia şi ritmul vocii scriitorului. Este, în acelaşi timp, partitură şi înregistrare. Un discurs sună ca un discurs, o lamentaţie, ca o lamentaţie, iar o povestire recreează perfect frământarea şi suspansul povestitorului. Pentru alatieni, a citi înseamnă, literalmente, a asculta vocea trecutului.

Dar frumuseţea unei cărţi alatiene are preţul ei, întrucât actul lecturii presupune contactul fizic cu suprafaţa moale şi maleabilă pe care s-a scris, un text are de suferit ori de câte ori este citit, iar unele aspecte ale originalului se pierd fără a putea fi recuperate. Copiile făcute din materiale mai durabile nu reuşesc niciodată să surprindă toate subtilităţile vocii scriitorului, aşa că cititorii le evită. Pentru a-şi conserva moştenirea literară, alatienii trebuie să-şi ţină manuscrisele cele mai preţioase sub cheie, în biblioteci interzise, unde foarte puţini au acces. Ironia sorţii: cele mai importante şi mai frumoase opere ale scriitorilor alatieni sunt rareori citite, fiind cunoscute numai prin intermediul interpretărilor făcute de scribii care încearcă să refacă originalul sub forma unor cărţi noi, după ce aud sursa citită la ceremonii speciale. Circulă sute şi mii de interpretări ale lucrărilor celor mai influente, iar acestea, la rândul lor, sunt interpretate şi răspândite sub formă de noi copii. Savanţii alatieni îşi petrec majoritatea timpului dezbătând autoritatea relativă a versiunilor concurente şi deducând, pe baza numeroaselor copii imperfecte, vocea imaginată a antecedenţei lor, o carte ideală, necoruptă de cititori.

*

Quatzoli

Quatzoli nu consideră că scrisul şi gândirea sunt două lucruri diferite.

Sunt o rasă de fiinţe mecanice. Nu se ştie dacă, la origine, au fost creaţii mecanice ale altei specii (mai vechi), dacă sunt carapace care găzduiesc sufletele unei rase cândva organice sau dacă s-au născut fără influenţa altora, din materie inertă.

Corpul unui quatzoli este din cupru şi are forma unei clepsidre. Planeta lor, care urmează o orbită complicată între trei stele, este supusă unor forţe mareice imense care-i macină şi-i topesc miezul metalic, radiind căldură la suprafaţa ei, sub formă de gheizere de vapori şi lacuri de lavă. De câteva ori pe zi, un quatzoli înghite şi adună, în camera de la baza corpului său, apă care fierbe încet şi se transformă în aburi pe măsură ce el se afundă, periodic, în lacurile cu bulbuci de lavă, Aburii trec printr-o supapă reglatoare – partea îngustă a clepsidrei – într-o cameră de la un nivel superior, unde activează diversele mecanisme şi pârghii care pun în mişcare creatura mecanică, La finalul ciclului de lucru, aburii se răcesc şi condensează pe suprafaţa interioară a camerei superioare. Picăturile de apă alunecă de-a lungul şanţurilor gravate în cupru şi se colectează, formând un flux constant care traversează o piatră poroasă, bogată în minerale cu carbon, înainte de a fi eliminat din corp.

Piatra aceasta este sălaşul minţii fiinţelor quatzoli. Organul de piatră conţine mii şi milioane

de canale complexe – un labirint care separă apa în nenumărate pârâiaşe paralele. Acestea curg strop cu strop şi se unduiesc unul în jurul altuia, pentru a crea valori simple care se acumulează în fluxuri ale conştiinţei şi ies la suprafaţă sub formă de curenţi de gânduri.

De-a lungul vremii, tiparul urmat de apa care curge prin piatră suferă modificări. Canalele mai vechi se uzează şi dispar sau se blochează şi se închid, aşa că unele amintiri sunt uitate. Dar se creează canale noi, care stabilesc legături între fluxurile separate anterior – o epifanie, iar din apa care se scurge se depun alte zăcăminte de minerale în capătul îndepărtat, cel mai recent format, al pietrei, unde stalactitele de-abia născute, fragile şi miniaturale, reprezintă cele mai noi şi mai proaspete gânduri.

Când un părinte quatzoli creează un copil în forjărie, la final, îl înzestrează cu o fărâmă din propria sa minte de piatră, cu un miez de înţelepciune moştenită şi gânduri deja formate, care-i vor permite copilului să-şi înceapă viaţa. Pe măsură ce copilul acumulează experienţă, creierul său de piatră se dezvoltă în jurul miezului, devenind tot mai complex şi mai sofisticat, până când, la rândul său, îşi va putea împărţi mintea între copii.

Aşadar, quatzoli sunt cărţi ei *înşişi*. Fiecare dintre ei poartă în creierul de piatră o înregistrare scrisă a înţelepciunii acumulate de la toţi strămoşii săi: gândurile cele mai trainice, care au supravieţuit milioanelor de ani de eroziune. Fiecare minte se dezvoltă dintr-o sămânţă

moştenită de-a lungul mileniilor şi fiecare gând lasă o urmă care poate fi citită şi văzută.

Mai demult, câteva dintre rasele cele mai violente din univers, ca hesperoe, se amuzau extrăgând şi colecţionând creierii de piatră ai fiinţelor quatzoli. Expuse şi azi în muzeele şi bibliotecile lor, pietrele – adesea numite, simplist, cărţi vechi – nu mai înseamnă nimic pentru vizitatori, întrucât ştiau să separe gândirea de scriere, rasele cuceritoare au putut lăsa în urmă o consemnare nepătată şi fără gânduri care i-ar fi făcut pe descendenţii lor să se înfioare. Însă creierii de piatră rămân în vitrinele de sticlă, aşteptând ca apa să curgă din nou prin canalele secate, pentru ca ele să fie citite şi să trăiască încă o dată.

*

Hesperoe

Odinioară, rasa hesperoe scria folosind şiruri de simboluri reprezentând sunetele din vorbirea lor, dar acum nu mai scriu deloc.

Această specie a avut dintotdeauna o relaţie complicată cu scrisul. Marii ei filosofi nu aveau încredere în scrieri. O carte, credeau ei, nu este o minte vie, deşi se pretinde astfel. Face declaraţii emfatice, emite judecăţi morale, descrie fapte istorice presupus adevărate sau spune poveşti palpitante… dar nu poate fi interogată ca o persoană reală, nu poate răspunde criticilor, nici justifica povestirile din ea. Membrii rasei hesperoe îşi scriau gândurile plini de şovăială, numai când nu se puteau încrede în capriciile memoriei. Preferau însă de departe vorbirea, oratoria şi

dezbaterea trecătoare. În trecut, poporul hesperoe a fost aprig şi nemilos. Îl încântau dezbaterile, dar mai mult îl bucura gloria războaielor, Filosofii hesperoe spuneau că rasa lor cucereşte şi omoară în numele evoluţiei: războiul e singura cale de a da viaţă idealurile sechestrate în textul static transmis, epoci la rând, de la o generaţie la alta. Numai prin război se puteau asigura că textele respective respectă adevărul şi le puteau rafina pentru cei din viitor. O idee merita păstrată numai dacă te conducea la victorie.

Când a descoperit, în sfârşit, cum se stochează mintea şi cum se trasează harta ei, rasa hesperoe a încetat definitiv să scrie.

În clipele dinaintea morţii marilor regi, generali şi filosofi, minţile lor sunt recoltate din trupurile vlăguite. Calea urmată de fiecare ion încărcat cu sarcină, a fiecărui electron pasager, a fiecărui quark bizar şi fermecător e captată şi turnată în matrice cristaline, Minţile sunt îngheţate pentru totdeauna în momentul separării de cei care le-au deţinut.

În acest moment, începe desenarea hărţii mentale. Cu atenţie şi meticulozitate, o echipă de cartografi specialişti, ajutaţi de numeroşi ucenici, trasează numeroşii afluenţi minusculi, impresiile şi bănuielile care se amalgamează în fluxul şi refluxul gândirii, până când se reunesc în forţele mareice – ideile care le-au conferit măreţie creatorilor lor.

Odată harta minţii încheiată, cartografii încep calculele de proiectare a traiectoriilor continue ale căilor trasate, pentru a simula gândul următor.

Marcarea traseelor urmate de minţile măreţe şi îngheţate pe vasta şi întunecata *terra incognita* a viitorului presupune mari eforturi depuse de cei mai strălucitori savanţi hesperoe. Ei îşi dedică cei mai buni ani din viaţă acestei activităţi, iar la moartea lor vor fi desenate pe o hartă şi traseele pe care le vor urma minţile lor, indefinit, în viitor.

În acest mod, minţile hesperoe sclipitoare nu mor niciodată. Pentru a conversa cu ele, hesperoe nu trebuie decât să găsească răspunsuri pe hărţile minţii. Astfel, ei nu mai au nevoie de cărţi aşa cum le făceau în trecut – acelea fiind doar nişte simboluri moarte –, pentru că înţelepciunea trecutului este întotdeauna alături de ei, încă raţionând, încă dirijând, încă explorând. Şi, cum tot mai multă vreme şi tot mai multe resurse sunt dedicate simulării minţilor străvechi, rasa hesperoe îşi pierde, pas cu pas, firea războinică, spre marea uşurare a vecinilor ei. Probabil este adevărat că unele cărţi chiar au o influenţă civilizatoare.

*

Tull-tok

Membrii rasei tull-tok citesc cărţi pe care nu le-au scris ei.

Sunt creaturi ale energiei. Tipare eterice, pâlpâitoare, cu potenţial de câmp schimbător, tull-tok se înşiră printre stele ca nişte panglici fantomatice. Atunci când trec pe lângă ele navele stelare ale celorlalte specii, acestea nu resimt decât o smucitură cât se poate de uşoară.

Tull-tok susţin că totul în univers poate fi citit. Fiecare stea e un text viu, în care puternicii

curenţi de convecţie ai gazelor supraîncălzite povestesc o dramă, petele stelare servesc drept semne de punctuaţie, buclele din coroana solară sunt figuri de stil, iar erupţiile solare sunt pasaje bombastice, care răsună, adevărate, în liniştea adâncă a cosmosului rece. Fiecare planetă conţine un poem scris în ritmul sumbru, sacadat al miezurilor stâncoase aride sau având rimele ample, lirice şi tărăgănate – atât masculine, cât şi feminine – ale vârtejurilor de giganţi gazoşi. Pe urmă, există şi planete cu viaţă, asemănătoare cu mecanismul complicat al unui ceasornic făurit din bijuterii, conţinând o multitudine de tehnici literare autoreferenţiale, care răsună de ecouri infinite.

Însă rasa tull-tok susţine că locul în care se găsesc cărţile fundamentale este orizontul evenimentelor din jurul unei găuri negre. Când o fiinţă tull-tok se plictiseşte de răsfoit infinita bibliotecă universală, ea porneşte în alunecare spre o gaură neagră. Pe măsură ce accelerează către punctul în care nu mai există cale de întoarcere, fluxul de raze gama şi raze x dezvăluie tot mai mult din misterul suprem, pentru care celelalte cărţi sunt simple glose. Cartea se dezvăluie din ce în ce mai complexă şi nuanţată şi, tocmai când fiinţa tull-tok se lasă copleşită de imensitatea cărţii pe care o citeşte, îşi dă seama, cu o tresărire, că timpul s-a scurs tot mai încet, până când s-a oprit, iar ea va avea la dispoziţie o eternitate ca s-o citească, alunecând la nesfârşit către un centru la care nu va ajunge niciodată.

În sfârşit, o carte a triumfat peste timp.

Bineînţeles, niciun tull-tok nu s-a întors dintr-o asemenea călătorie şi mulţi resping discuţia pe tema cititului de găuri negre, considerând că acesta e un simplu mit. Într-adevăr, mulţi spun că tull-tok nu sunt decât nişte impostori analfabeţi, care-şi ascund ignoranţa sub masca misticismului. Totuşi, unii continuă să vadă în tull-tok nişte interpreţi ai cărţilor naturii pe care pretind că le văd peste tot în jurul nostru. Interpretările astfel obţinute sunt numeroase şi contradictorii şi conduc la dezbateri interminabile pe marginea conţinutului cărţilor şi în special a autorilor lor.

*

Caru'ee

Spre deosebire de tull-tok, care citesc cărţi la scară largă, Caru'ee sunt cititori şi scriitori de variante miniaturale.

Mic de statură, un caru'ee nu este mai mare decât punctul de la sfârşitul acestei propoziţii. În călătoriile lor, caru ce nu urmăresc decât să obţină cărţi care şi-au pierdut complet înţelesul şi nu mai pot fi citite de urmaşii autorilor, Fiind atât de mărunţi, puţine rase îi percep ca pe o ameninţare, iar ei pot obţine ceea ce doresc fără prea multă bătaie de cap. De exemplu, la cererea caru’ee, pământenii le-au dat tablete şi vase gravate cu scrieri în sistemul Linear A, mănunchiuri de sfori înnodate, numite quipu, precum şi un set de discuri magnetice şi cuburi străvechi, pe care nu mai ştiau să le descifreze, Rasa hesperoe, după ce a încetat războaiele de cucerire, a dat celor din rasa caru’ee nişte pietre străvechi, despre care credea că sunt cărţi furate

de la quatzoli. Până şi retraşii Untou, care scriu cuparfumuri şi arome, le-au dat nişte cărţi vechi anoste, ale căror miresme erau prea slabe pentru a mai fi citite.

Membrii rasei caru'ee nu depun niciun efort pentru a-şi descifra achiziţiile. Nu îi interesează decât să utilizeze cărţile vechi, rămase fără înţeles, ca spaţii goale, în care să-şi ridice oraşele sofisticate, baroce.

Liniile gravate pe vaze şi tablete au devenit magistrale ale căror pereţi au fost căptuşiţi cu încăperi în stil fagure, care prelucrează contururile preexistente cu frumuseţea fractalilor, Fibrele din funiile înnodate au fost deşirate, reţesute şi reînnodate la nivel microscopic, până când fiecare nod original a devenit un complex bizantin alcătuit de mii şi mii de noduri mai mici, fiecare dintre acestea fiind un chioşc numai bun pentru un negustor caru’ee începător într-ale meseriei sau un labirint de încăperi pentru o tânără familie caru’ee. Discurile magnetice au devenit arene de distracţie pe suprafaţa cărora cei tineri şi aventuroşi se lansează iute ca fulgerul în timpul zilei, încântaţi să fie împinşi sau traşi în toate părţile de potenţialul magnetic local. Noaptea, locul sclipeşte de luminiţe care urmează fluxul magnetic, iar date demult moarte iluminează dansul miilor de tineri aflaţi în căutarea dragostei şi încercând să stabilească legături noi.

Dar nu e corect să se spună că membrii rasei caru’ee nu fac niciun fel de interpretare. Când vin să-i viziteze reprezentanţii speciilor care le-au

oferit artefactele, aceştia trăiesc, inevitabil, un sentiment de familiaritate cu noua construcţie caru'ee. De pildă, când s-a organizat, pentru reprezentanţii Pământului, un tur al Marii Pieţe construite într-un *quipu*, aceştia au observat, privindu-l la micro scop, o activitate intensă, un comerţ înfloritor şi un murmur necontenit de numere, conturi, valori şi valută. Unul dintre pământeni, descendent al poporului care înnodase cărţile-sfori, a fost de-a dreptul uluit. Deşi nu le putea citi, ştia că acele *quipu* fuseseră făcute pentru a ţine evidenţa conturilor şi numerelor, pentru a înregistra taxe şi pentru registre contabile. Sau luaţi exemplul speciei quatzoli, care a descoperit că specia caru'ee a dat un scop nou unui creier de piatră pierdut, transformându-l într-un complex de cercetare. Micuţele încăperi şi canale, unde curseseră cândva gânduri străvechi de apă, erau acum laboratoare, biblioteci, clase de predare-învăţare şi săli de cursuri care răsunau de idei, Delegaţia quatzoli venise să recupereze mintea strămoşului lor, dar a plecat convinsă că toate erau aşa cum trebuia să fie.

E ca şi cum caru'ee au reuşit să surprindă un ecou din trecut şi, inconştient, în timp ce lucrau pe baza unui palimpsest de cărţi scrise cu multă vreme înainte şi demult uitate, au avut norocul să dea peste esenţa înţelesurilor care nu se putea pierde, oricâtă vreme s-ar fi scurs peste ea.

Rasa caru'ee citeşte fără să ştie că citeşte.

*

În vidul rece şi profund al universului sclipesc sfere de simţire, ca nişte bule într-o mare

întunecată şi fără margini. Căzând şi ricoşând, schimbându-şi locul între ele, unindu-se şi spărgându-se, ele lasă în urmă dâre fosforescente spiralate, fiecare unică, asemenea unei semnături, în timp ce-şi iau avânt şi se înalţă către o suprafaţă invizibilă.

Toată lumea face cărţi.

ELEGANȚĂ ȘI BUN GUST

mircea oprița

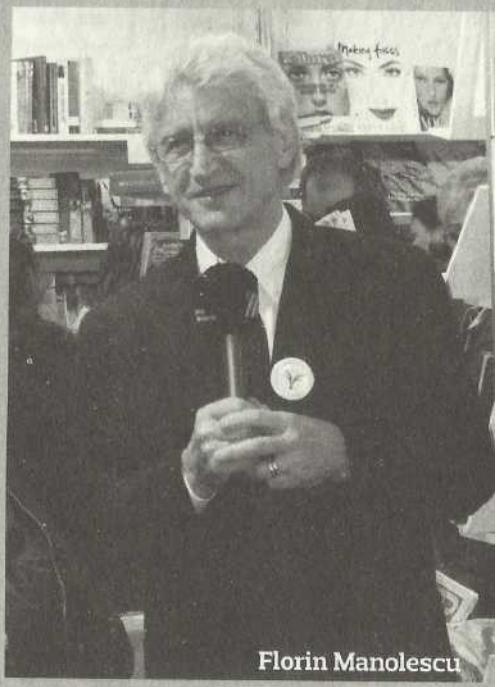

Florin Manolescu

Critic şi prozator, autor al primei sinteze teoretice româneşti privind genul SF, Florin Manolescu s-a născut la 11 ianuarie 1943, în Bucureşti. A urmat cursurile Liceului, Gheorghe Şincai din capitală, apoi secţia de română-germană a Filologiei bucureştene. Dedicat carierei academice, şi-a început-o la Catedra de literatură română a Facultăţii de Litere din Bucureşti, cu ulterioare stagii de lectorat în Germania, la Dortmund, apoi la Seminarul de romanistică al Universităţii „Ruhr" din Bochum, unde şi-a desfăşurat restul carierei academice, ajungând în 1995 la titlul de profesor universitar. A debutat publicistic în *Contemporanul* (1964), deschizând în anii '70 – 80 din secolul trecut rubrici de recenzii şi cronică literară în mai multe reviste de bună vizibilitate culturală, între care *România literară*, *Luceafărul*, *Argeş*, *Flacăra*, *Contemporanul*. Îi vom găsi semnătura şi în publicaţii specializate, precum *Caiete critice* şi *Cahiers roumains d'études littéraires*. Cu primul său volum publicat, *Poezia criticilor* (1971), a obţinut Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor, după ce cu trei ani mai înainte revista *Amfiteatru* îi acordase premiul său pentru critică literară. *Caragiale şi Caragiale*. *Jocuri cu mai multe strategii* (1983) îl recomandă drept unul dintre cei mai dotaţi interpreţi ai operei marelui clasic. După anul 2000, interesul cercetătorului a evoluat spre obiective enciclopedice, producând ampla lucrare intitulată *Enciclopedia exilului românesc* (*1945 – 1989*). *Scriitori*, *reviste*, *instituţii*, *organizaţii* (2003), pentru care a primit

Premiul Institutului Cultural Român. Mult amplificată, îmbogăţită substanţial, ediţia a 2-a a lucrării a recoltat şi ea distincţii importante, Premiul „Titu Maiorescu” al Academiei Române şi Premiul „Şerban Cioculescu”, acordat de Muzeul Literaturii Române. A colaborat cu articole la importante dicţionare de scriitori publicate atât înainte, cât şi după Revoluţie. A popularizat literatura română dincolo de hotarele ţării prin antologia *The Phantom Church and Other Stories from Romania*, apărută la editura Universităţii din Pittsburgh, în 1996. Ca traducător din germană, îi datorăm atât versiunea în limba română a studiilor lui Klaus Heitman (volumul *Oglinzi paralele*, 1996), cât şi ediţia românească a romanului SF *Nabou* de Günter Krupkat. Pentru genul nostru sunt, însă, de o importanţă fundamentală exegeza sa din 1980, *Literatura SF*, precum şi povestirile grupate în două culegeri mai recente, *Misterul camerei închise* (2002) şi *Mentaliştii* (2009). Într-un articol publicat în revista digitală pro *Scris*, György Gyorfi-Deák rememorează din perspectiva anului 2005 contextul în care apărea *Literatura SF*:

„Cartea a fost o surpriză, din toate punctele de vedere. În ciuda faptului că fandomul începuse să capete o pondere semnificativă, vremurile se înăspreau. Colecţia *Povestiri ştiinţifico-fantastice* îşi încetase apariţia cu câţiva ani în urmă. Apariţiile din *Colecţia Fantastic Club* de la Editura Albatros se răriseră considerabil. Însăşi Editura Univers îşi continua colecţia de romane SF în ritmul anul şi volumul. Unii autori aleseseră «libertatea» (rămăseseră în Occident) şi fuseseră scoşi de pe rafturile librăriilor şi bibliotecilor. Iar până la apariţia *Almanahului Anticipaţia* vor trece încă doi ani.

În această beznă culturală, *Literatura SF* a apărut în deplina-i strălucire. […] Demersul lui Florin Manolescu a jalonat cu precizie graniţa dintre literar şi pulp-fiction (produse de consum), a transpus în termeni inteligibili inscripţiile de pe *Mew Maps of Hell* a lui Kingsley Amis, a descris

minuţios speciile, temele, personajele tematice întâlnite pe teritoriul fantasticului ştiinţific". *Literatura SF* este rezultatul unui doctorat pe care asistentul universitar Florin Manolescu l-a susţinut sub îndrumarea lui D. Păcurariu, O vid S. Crohmălniceanu făcând şi el parte din comisie. Titular al unui curs universitar care a şi început să apară în librării în 1967 sub titlul *Literatura română între cele două războaie mondiale* (al treilea volum în 1975), profesorul referent nu se sfia să publice prin anii 65—66 articole consacrate anticipaţiei, precum *Un gen paradoxal şi Un nou tip de fantastic*; tot atunci îi apăreau, chiar în *Colecţia Povestiri ştiinţifico-fantastice*, primele povestiri din seria ce avea să constituie, în 1980, sumarul volumului său de *Istorii insolite*. Informaţiile acestea sunt de natură să arate că doctorandul intrase sub ochiul unui specialist cât se poate de avizat asupra domeniului propus discuţiei critico-teoretice în pomenita teză de doctorat. Pe un teren încă lipsit de repere critice serioase şi rămas la discreţia interpretărilor diletante, impresioniste, *Literatura SF* venea să ofere un veritabil manual al genului. Sursele autorului erau cu adevărat de invidiat în epocă, incluzând enciclopedii precum cele semnate de Donald H. Tuck şi Pierre Versins, antologii de texte critice alcătuite de Basil Davenport, Reginald Bretnor şi alţii, precum şi un apreciabil număr de monografii, eseuri şi istorii ale genului, de la Sam Moskowitz, Robert Philmus, Donald A. Wollheim, Kingsley Amis şi Brian W. Aldiss, trecând prin francezii Jean-Jacques Bridenne,

Henri Baudin, Jacques Stemberg, Jean Gattégno, Jacques Sadoul şi Gérard Klein, prin sintezele italienilor (Lino Aldani, Franco Ferrini, Sergio Şoimi), ale ruşilor (Iuli Kagarliţki, Gheorghi Gurevici, A.F. Britikov şi Eremei Parnov), pentru a ajunge şi la bibliografia în bună măsură ignorată la noi, a exegezei germane, cu Winfried Bruckner, Manfred Nagl, Martin Schwonke şi Vera Graaf, între alţii.

Astfel, pe o temeinică explorare exegetică şi pe o la fel de serioasă incursiune prin scrierile SF propriu-zise, acestea din urmă selectate din dimensiunea universală a genului, autorul sintezei româneşti îşi propunea să clarifice câteva lucruri importante pentru situarea SF-ului în orizontul teoretic contemporan. Pornind de la discuţia

asupra obiectului şi istoriei genului, judecând comparativ numeroasele definiţii emise de-a lungul timpului de scriitori sau de critici specializaţi, Florin Manolescu evoluează treptat spre o definiţie proprie, formulată pe seama unui larg set de lucrări supuse analizei:

„Putem conchide acum că literatura SF este o progresie silogistică minus sau plus, cu baza într-o secvenţă de tip realist, care a luat forma unei naraţiuni capabile să exprime o dorinţă sau o temere, cu ajutorul unor elemente împrumutate din (pseudo) ştiinţă sau (pseudo) tehnică.

După cum am văzut, baza realistă invocată în definiţie poate fi coerentă şi clară în SF-ul vechi, care lucrează cu toate elementele progresiei silogistice, şi eliptică în cazul SF-ului modern, iar semnele *minus* şi *plus* pot exprima atât o valoare temporală, în romanul SF arheologic, în *time-opera* sau în anticipaţie, cât şi una ideologică sau morală, şi atunci distincţia se face între *contra-*utopie şi anticipaţia normală sau optimistă, între SF-ul de dreapta, conservativ sau reacţionar şi cel progresist”.

În judecăţile sale, criticul refuză măsurile simple şi aproximative. Pe de altă parte, nici nu se lasă speriat de perspectiva complicaţiei teoretice, pe care nu atât explorările terminologice, cât varietatea şi complexitatea domeniului o pretind. Abordarea sa explică specificul genului ca reacţie de normalitate faţă de tradiţia consacrată a literaturii, dată fiind provocarea înnoirilor tematice, motivice şi chiar de mentalitate pe care SF-ul le aduce în câmpul său de acţiune:

„Urmărind să concilieze două atitudini specifice unor sisteme diferite de valori (atitudinea ştiinţifică şi atitudinea estetică), literatura SF a fost nevoită, în chip firesc, să-şi compună o personalitate lexicală nouă şi un număr de teme, specii, personaje, obiecte şi procedee literare proprii, încadrate într-un context narativ diferit de acela al literaturii mainstream. În ciuda acestei situări în excentricitate, genul nu este lipsit de valori cultivate şi în literatura generală, şi nici de ţinte ale omenescului, pe care interesul pentru tehnologia anticipată, totuşi, nu le anulează. Disocieri de fineţe operează cu succes şi în această relaţie, stabilind, între altele, că: prin vârfurile ei, literatura SF este o literatură profund umană, o artă mai degrabă a celor de jos, care speră, decât a celor de sus, pentru care lumea ar trebui să rămână neschimbată, un senzor al epocii în care trăim, ca şi poezia sau romanul din literatura obişnuită”.

Cartea analizează câteva relaţii importante ale SF-ului: cu ştiinţa, cu fantasticul şi cu basmul, având grijă să nuanţeze, ori chiar să desfiinţeze prejudecăţile apărute pe parcursul timpului în acest sistem de relaţii. Capitole consistente sunt dedicate speciilor principale: opera spaţială, contrautopia, fantezia eroică, ucronia (discutată simultan cu ficţiunea politică), romanul poliţist (evident, cel motivat de existenţa în intrigă a unor elemente SF). Se discută, de asemenea, temele fundamentale ale genului: călătoria interplanetară, invazia extraterestră, sfârşitul lumii cu numeroasele sale versiuni imaginate în

registru SF, Atlantida şi alte lumi ascunse, universul paralel, călătoria în timp şi cronoplastia. Galeria „personajelor tematice” se ilustrează prin tipurile şi prototipurile însufleţite în mod curent de SF: savantul, geniul rău, supereroul, homo futurus, roboţii, androizii, mutanţii, extratereştrii. Păşind dincolo de speculaţia teoretică, pe terenul istoriei literare, partea ultimă din *Literatura SF* este o amplă tratare a evoluţiei genului în România, cu explorări remarcabile în ceea ce priveşte începuturile, primele traduceri, revistele de popularizare ştiinţifică, pionierii şi „deceniul patru”. Portretul anticipaţiei noastre de după 1950 rămâne abia schiţat, dar o „aducere la zi” a perioadei respective se produce în studiul *A Short History of Romanian* SF, publicat ulterior, în *Romanian Review* nr. 5/1988, şi unde Florin Manolescu lărgeşte cadrul istoric al SF-ului românesc, deschizându-l inclusiv către autorii afirmaţi în anii ’80 din secolul trecut. Prin seriozitatea şi temeinicia demersului său critic, *Literatura SF* s-a impus rapid şi durabil în conştiinţa amatorilor de literatură SF de la noi, înscriindu-se totodată într-un curent de largă manifestare europeană şi nord-atlantică – acela al studiilor academice consacrate genului. Din 1990 încoace i se vor alătura lucrările exegetice ale altor studioşi, Cornel Robu, Mircea Naidin, Petru Iamandi, Bogdan Aldea, Florina Ilis, Florin Pîtea etc.

Cele două volume de povestiri ale lui Florin Manolescu reprezintă mai mult decât o simplă pată de culoare caldă într-o carieră de universitar

sobru şi echilibrat. Ele sunt expresia unui talent literar veritabil, care a avut, în plus, răbdarea de a-şi cizela stilul până la perfecţiune. Dacă Ovid S, Crohmălniceanu se trăda se va prozator cu aproape două decenii înainte de a-şi publica editorial primele *Istorii insolite*, autorul *Literaturii* SF lasă impresia de a şi le fi scris pe ale sale într-un bine păzit secret, ceea ce face ca apariţia volumului *Misterul camerei închise* să producă o surpriză la fel de spectaculoasă precum cea servită deja pe dublu palier, fanilor şi totodată criticii literare canonice, de exegeza lui din 1980. La ambii scriitori e vorba de aceeaşi strategie editorială, care amână spre final de carieră volumele de proză, după ce opera părea să le fie temeinic construită din lucrări critice valoroase. În plus, amândoi par să mizeze pe acelaşi tip de inteligenţă şi umor. O inteligenţă bazată pe logică mai mult decât pe emoţie, cu specificarea că în cazul lui Crohmălniceanu logica îşi ia adesea drept aliaţi expresia virată spre discursul sec al savantului şi ironia groasă, poate chiar cinică, rezervată naturii umane şi situaţiilor paradoxale pe seama cărora se compun *Povestirile insolite*. La Florin Manolescu, în schimb, logica e în mod deliberat mai laxă şi mai uşor „coruptibilă” cu detalii de natură sentimentală, introduse printr-un umor subtil şi tratate cu ironie blândă, nuanţată, aptă să ne apropie situaţiile şi personajele, de care o abordare prea rece, excesiv intelectuală, riscă să ne ţină la distanţă. Şi, iarăşi un lucru care-i deosebeşte pe cei doi: Crohmălniceanu decupează paradox după paradox şi subiect după subiect fără

nicio preocupare pentru eventuala legătură dintre ele. Dincoace, numeroasele reluări, racorduri, simetrii între scrieri, situaţii, personaje ne arată o tendinţă de construcţie supratextuală ce face din proza lui Florin Manolescu o operă epică unitară, cu părţile ei, deşi distincte, confluente într-un întreg.

Legătura aceasta poate fi urmărită în texte precum o *conferinţă de pomină*, dintre cele „nouă povestiri incredibile" ale culegerii *Misterul camerei închise*, şi *Revanşa* ori *Saliera* din volumul *Mentaliştii*. Pomenita „conferinţă" îi aduce în scenă pe profesorii Jacques Bigot şi Otto Flamm, ilustrând o eternă rivalitate franco-germană, dar într-un context de lume alternativă, unde calităţile şi defectele ce caracterizează, măcar într-o percepţie populară, una dintre naţii trec în seama celeilalte, şi invers. O dispută ştiinţifică „pe viaţă şi pe moarte" se poartă în jurul motoarelor cu abur franţuzeşti şi al celor cu ardere internă, datorate spiritului inventiv al germanilor, în *Revanşa*, personajele reapar, dar conflictul dintre două genii ale tehnicii lasă loc unei confruntări de diplomaţie politică: pentru a recupera în numele ţării sale un talisman cu valoare istorică şi simbolică, Otto Flamm ameninţă autoritatea imperiului vecin cu spulberarea monumentalei Loterii franceze printr-o invenţie proprie, cu ajutorul căreia numerele câştigătoare s-ar putea afla înainte de a fi efectiv trase. Povestirea *Saliera* ni-l arată pe acelaşi Otto Flamm în postură de călător transeuropean, preferând totuşi trenul dirijabilelor din epoca sa cu vizibile

trăsături steampunk. Mai mult martor, de data aceasta, decât erou cu funcţii epice de prim-plan, personajul asistă din umbră la un misterios furt de artă din muzeele vieneze, pereche cu cel care, în *Revanşa*, obliga celebrul cap al reginei Nefertiti să se întoarcă, de la Luvru, unde ni-l plasase cu vicleană perfidie ucronia, în locaţia lui „realistă” din Berlin.

Migrarea motivelor se produce, aşadar, pe verticala timpului, între cele două volume despărţite între ele de aproape un deceniu. Dar legăturile de tipul vaselor comunicante sunt şi mai evidente în substanţa culegerii *Mentaliştii*, unde două personaje emblematice, Albert Jochemko (existent şi în *Magicianul* din prima culegere de „povestiri incredibile”) şi domnul Motaş, cotoiul vorbitor din familia pisicilor din Cheshire „brevetate” de Lewis Carroll pentru fantezia sa *Alice în Ţara Minunilor*, trec cu seninătate de la o acţiune la alta, de la o istorisire la alta (*O poveste de Crăciun*, *Un scandal la Bucureşti*, *Serendipity*, *Ultima poveste*) spre a susţine ritmat micile discursuri fermecătoare ale lui Florin Manolescu. Toate aceste texte literare nu şi-au propus să ilustreze exclusiv SF-ul, dar nici nu pot fi considerate străine de el. Motivele genului sunt abordate cu discreţie, într-o ironie afectuoasă, care le umanizează în fond, coborându-le din abstracţiunea lor teoretizată la nivelul simţirii omeneşti şi, totodată, al veritabilei literaturi.

Construcţii ucronice apar şi în alte povestiri ale autorului, bunăoară în *Califat*, unde, aşa cum o făcea şi Liviu Radu în ultima parte din tripticul

epic *Constanţa 1919* (tabloul intitulat *Fuga din Küstangé*), România „actuală” parcurge un moment politic de feudalitate musulmană, grefată însă pe universul concentraţionar orwellian, Personajul Ali Radulian trăieşte într-un spaţiu bine înzestrat ca tehnologie, dar supus rigorilor stricte ale *Coranului*, o societate de tip fundamentalist:

„Dorea pur şi simplu să facă o călătorie în timp şi lucrul acesta, foarte greu de realizat, devenea posibil numai dacă dispunea de un proiect convingător şi dacă putea prezenta dovada unei conduite ireproşabile în viaţa privată şi în societate. Sau dacă «Trustul regional pentru călătorii temporale» avea vreun motiv suficient de puternic pentru a trimite pe cineva cu o însărcinare specială în trecut sau în viitor. În ultimul timp, Radulian încercase de mai multe ori să obţină permisul pentru a călători în secolul XIX, unde avea de rezolvat o problemă extrem de importantă. Şi de fiecare dată răspunsul fusese negativ. De mai bine de trei ani nu lipsise niciodată de la slujbă, făcuse sute de ore suplimentare fără să ceară să fie plătit, nu închisese niciodată televizorul şi îşi redusese cu 10%, din proprie iniţiativă, raţia pe săptămână de calorii. Se ruga cu sfinţenie de cinci ori pe zi, întors cu faţa spre *Mekka*, nu consuma alcool, în luna *Ramadanului* ţinea regulat postul, de la răsăritul şi până la apusul soarelui, iar pomenile pe care le făcea (din convingere şi nu din obligaţie) întreceau cu mult cea de-a patruzecea parte din venituri, cum prescriau *Sunna* şi cei doisprezece *Imami*. În sfârşit, cu toate că era

foarte tânăr, fusese deja o dată la *Kaaba*, în luna *Zul-Hidja*, ca toţi credincioşii moslimi care au depăşit vârsta de cincizeci de ani”.

Visul său de „asistent din anul 1968 (1387 după *Hegira*) la Facultatea de istorie, politică şi filosofie a Universităţii din Bükreş este să-i se aprobe „în interes de serviciu” o călătorie în secolul pomenit, în Principatele Unite, spre a vedea la faţa locului evenimentele care ar fi dus la înlăturarea de pe tron a Principelui Carol I de Hohenzollern, în urma „loviturii de stat din 10/11 martie 1871 (1287 după *Hegira*)”. Altfel zis, să treacă dintr-o ucronie a viitorului într-o altă ucronie, a timpurilor trecute, şi dintr-o fabulaţie contemporană într-un context literar revolut, fiindcă pentru cunoscători datele acestea trimit nemijlocit la un text (*Finis Rumaniae*) publicat de încă necunoscutul (pentru noi) Al. N. Dariu în 1883. Semnalată de Florin Manolescu însuşi, în calitate de exeget al genului SF, lucrarea îşi caută acum, în planul ficţiunii, soluţii menite să deconspire” autorul ascuns, mai bine de un secol, sub pseudonim. Crononautul musulman Ali Radulian, studentul parizian D. Laurian, publicistul ucronic Al. N. Dariu – toate acestea sunt nume şi anagrame pe care autorul se amuză să le aducă împreună, într-o scriere interesantă nu numai în partea sa de figurare modern-otomană a destinului valah, ci, poate, mai ales în descrierea, plină de pitoresc, culoare şi savoare, a mediului mic-burghez din Bucureştiul de altă dată, încă marcat de ruralitatea sa fundamentală. Evocarea este a unui erudit şi totodată a unui sentimental,

degustător de rarităţi, inclusiv filologice, şi care pune în pagină informaţia înconjurată de un halou nostalgic impresionant.

Florin Manolescu ne arată astfel că, într-un fin tratament umoristic, aproape nimic nu rămâne incompatibil cu utopia, cu ucronia, cu SF-ul în general. Nuveleta *Misterul camerei închise* este cea mai spectaculoasă ca desfăşurare generică, acumulând în acelaşi timp şi un sporit număr de clişee asupra cărora inteligenţa şi ironia autorului se simt chemate să opereze. Faţă de celelalte povestiri, ea marchează şi o performanţă, tehnicistă" ce nu poate scăpa observaţiei, din moment ce aruncă în joc un apreciabil număr de pagini referitoare la radioizotopi, la OZN-uri, sau la obiceiurile, adesea senzaţionale, ale diverselor specii de furnici. În esenţă, proza aceasta preia motivul furnicilor inteligente dintr-o mai veche povestire de H.G. Wells (*Imperiul furnicilor*), dezvoltându-l ca posibilă explicaţie într-un caz de stranie combustie umană. După o întreagă strategie de tip, ilumineză şi derutează", ar urma să acceptăm că muşuroiul instalat în pereţii unei case din St. Petersburg, Florida, a ajuns la performanţa de a sintetiza o minibombă atomică, iar doamna Mary Reesler, inamicul numărul unu al insectelor mutante, şi-a găsit enigmatica moarte printr-o bine chibzuită folosire a acestei arme sofisticate asupra persoanei sale indezirabile.

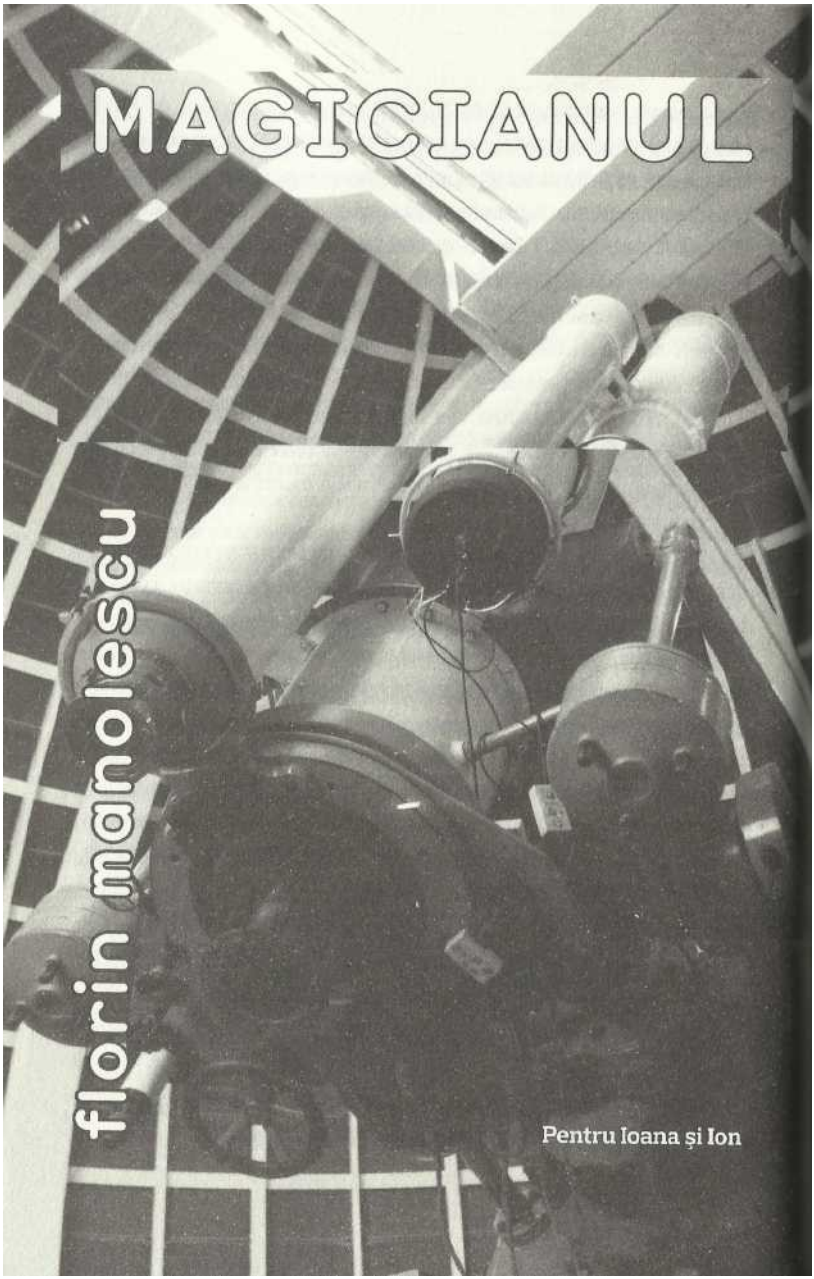

O stea căzătoare traversa aproape orizontal cerul la o înălţime de 43°, de la vest la est, şi

exploda în zeci de schije verzi şi portocalii (*turmalin*, *topaz*, *citrin* şi *smarald*) chiar în clipa în care Albert Jochemko ieşea din curtea Observatorului Astronomic de pe Bulevardul Ana Ipătescu. Trecuse de mult de miezul nopţii şi oraşul era scufundat în beznă. Străzile erau pustii, maşinile şi tramvaiele dispăruseră fără urmă, ca şi cum o forţă irezistibilă le-ar fi măturat de pe faţa pământului. Noroc că până la el acasă, pe Strada Argentina, nu avea de făcut mai mult de 10 – 15 minute. Se mai uită o dată la ceas, încuie cu grijă poarta de fier forjat a grădiniţei din faţa clădirii şi traversă bulevardul ca s-o ia pe Strada Povernei, în direcţia Spitalului de copii „Grigore Alexandrescu”, urmărit de parfumul dulceag al teilor din apropierea Bisericii Vis ar ion. De aproape două săptămâni, de când începuse campionatul mondial de fotbal, rămânea să lucreze singur la aparatele instalate pe terasa mare a Observatorului, în timp ce colegii săi preferau să urmărească meciurile transmise la televizor „*în direct*”, deşi ar fi putut să le vadă reluate a doua zi, la ore normale.

În noaptea aceasta folosise luneta meridiană de 15 centimetri pentru o importantă verificare astrofotografică. După traseele înregistrate pe un film developat cu o zi înainte era aproape sigur că descoperise o nouă cometă. Procedeul pe care îl utiliza de ani buni era cât se poate de simplu, dar până acum nu avusese noroc. Trebuia să monteze pe un telescop sau pe o lunetă meridiană cu o putere obişnuită, dar cu un unghi mare de cuprindere şi cu un coeficient cât mai înalt de

luminozitate, camera unui aparat de fotografiat cu diafragma deschisă, aşa încât expunerea să fie continuă, Datorită mişcării aparente a bolţii cereşti, stelele fixe urmau să fie înregistrate pe peliculă sub forma unor linii paralele şi continue, cu o lungime care depindea de durata totală a timpului de expunere. Orice altă sursă luminoasă care ar fi pătruns prin obiectivul lunetei ar fi imprimat pe pelicula aparatului de fotografiat o linie având o lungime diferită şi un unghi oarecare de incidenţă în raport cu traiectoria regulată a stelelor fixe. În schimb, pentru a sesiza diferenţa dintre o stea căzătoare şi o cometă, operaţiunea de fotografiere îndelungată a bolţii cereşti trebuia reluată după un anumit interval de timp.

De data aceasta spera să aibă ceva mai mult noroc. Cerul era aproape senin, aşa încât fixase pentru orele 23.00 – 24.00 timpul de expunere al unui nou clişeu fotografic. În aşteptarea rezultatului se apucase să verifice corectitudinea observaţiilor solare pe care cei trei astronomi amatori, elevi la Liceul „Gheorghe Şincai” din Bucureşti, le făceau de câteva săptămâni sub îndrumarea sa. Le încredinţase o temă de cercetare destul de uşoară şi ştia că se putea baza pe seriozitatea lor. Erau pasionaţi de astronomie, exact aşa cum fusese şi el în adolescenţă, şi pe unul dintre ei îl ajutase chiar să-şi construiască o lunetă astronomică simplă, cu ajutorul unui ocular de microscop şi al unei lentile de ochelari cu distanţa focală de un metru, De mai bine de trei săptămâni sarcina lor zilnică era să realizeze cu luneta mică de pe terasa Observatorului o hartă a

petelor solare. Imaginea obţinută în focar era proiectată pe o foaie de hârtie fixată pe un mic stativ, în dreptul ocularului. Urmau numărătoarea petelor negre şi stabilirea aşa-numitului *„Număr Wolf*, conform unei formule aritmetice extrem de simple, pentru a se putea apoi determina amploarea şi periodicitatea ciclurilor activităţii solare.

Ca să-i treacă timpul mai repede, Albert Jochemko verifica pe îndelete rezultatele calculelor efectuate de protejaţii săi.

Puţin după miezul nopţii se îndreptase spre luneta meridiană de pe terasă ca să extragă clişeul din aparatul de fotografiat. A doua zi, laboratorul Observatorului avea să-i developeze filmul şi să-i transmită mai multe copii fotografice mărite, pe baza cărora să confrunte datele mai vechi şi să efectueze toate calculele necesare.

Trebuia să se grăbească să determine cât mai exact traiectoria cometei sale pentru a comunica „Biroului Societăţii Astronomice” din Bamberg rezultatele obţinute.

Pe Strada Povernei se gândea deja la numele pe care îl va purta de acum înainte, pentru cine ştie cât timp, noua cometă. Avea dreptul s-o boteze „*Cometa Jochemko*”, potrivit regulii obişnuite în astfel de împrejurări. Orice cometă nouă urma să poarte numele descoperitorului ei. „*Cometa Halley*”… „*Cometa Biela*”… „*Cometa Daimaca*” (numele rivalului său mai norocos de pe Strada Poteraş)… „*Cometa Jochemko*” *1*.

Avea senzaţia că zboară şi totuşi, când traversă Bulevardul Ilie Pintilie fu izbit de un val fierbinte de tristeţe care se împrăştia peste tot, ca

şi cum ar fi venit dintr-odată toamna. Prin ferestrele caselor din jur nu se vedea nicio lumină şi la depoul de tramvaie din capătul bulevardului domnea cea mai deplină tăcere.

În ciuda întunericului, când ajunse pe Strada Argentina reuşi să-l vadă de departe pe domnul Motaş, care îl aştepta ca de obicei, cocoţat în vârful stâlpului de piatră al grilajului de la poartă. De data aceasta însă, în locul familiarului „*Mau-Mau*!”, lansat în întâmpinarea lui ori de câte ori se întorcea acasă, Albert înregistră jena evidentă de dinaintea momentelor în care motanul se pregătea să-i dea o veste proastă. „*Aţi pierdut meciul*! îi spuse acesta. *Trei la doi pentru brazilieni*!” *Se* uita la el cu o privire în care tristeţea se combina cu o doză bună de compătimire. Avea ochii de culoarea *chrysoberylului* şi o pereche de mustăţi zbârlite, care păreau că se învârtesc în toate direcţiile, ca radarele militare ale Aeroportului Otopeni. Semăna ca două picături de apă cu motanul din seria de filme *Tom şi Jerry* de Hanna şi Barbera (costum negru, papion alb, plastron, mănuşi şi ghetre de aceeaşi culoare), ducea o viaţă de flăcău şi era adorat de toate pisicile care domiciliau într-o zonă cuprinsă între Piaţa Victoriei, Bulevardul Ilie Pintilie, Strada Rozelor (cu numeroasele ei intrări şi ieşiri adiacente) şi Calea Dorobanţi. Odată fusese văzut până şi în cartierul Floreasca, unde niciun alt motan n-ar fi avut curajul să se aventureze şi de unde se întorsese însoţit de o pisicuţă siameză cu ochi albaştri, pe care a reuşit s-o convingă să se mute pe Strada Braziliei, în apartamentul în care locuise pe vremuri marele

poet avangardist Ion Vinea, De la un timp luase obiceiul să bea cafea (îi explicase lui Albert că trebuia să aibă capul limpede) şi să întrebe din zece în zece minute cât e ceasul, ca nu cumva să rateze vreuna din întâlnirile pe care i le fixau admiratoarele din cartier, Când voia să-şi mai tragă sufletul se întorcea acasă şi se instala în fotoliul din bibliotecă, unde Albert Jochemko îl surprinsese de mai multe ori dormitând cu capul pe câte o carte sau ascultând înregistrări cu Duke Ellington (*Saturday night function*), Count Basie (*Let me dream*) sau Sidney Bechet (*Wild Cat Blues*), artişti în legătură cu care afirma cu toată seriozitatea că ar fi fost vorba tot de nişte motani. De altfel ştia să citească, întreţinea lungi discuţii telepatice cu prietenul său, pe care în semn de admiraţie îl poreclise „Albertus Magnus”, şi avea un IQ mai mare decât al multor profesori universitari de la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti.

De obicei, când se revedeau la sfârşitul zilei, imediat după salutul introductiv („Mau-Mau!”), domnul Motaş îi povestea lui Albert ultima anecdotă care circula printre pisicile din cartier. Cu numai o zi în urmă îi explicase care este diferenţa dintre ştiinţă, filosofie şi marxism: „Ştiinţa e atunci când cauţi pe întuneric o pisică neagră într-o încăpere şi pisica este înăuntru. Filosofie e atunci când cauţi pe întuneric o pisică neagră într-o încăpere şi pisica este afară. Iar marxism este atunci când cauţi pe întuneric o pisică neagră într-o încăpere, pisica e afară şi tu strigi în gura mare că ai pus mâna pe ea!”

În noaptea aceasta însă domnul Motaş era prost dispus. Când coborî de pe gard mai făcu o ultimă observaţie scârbită (*„Aţi jucat ca nişte cizme*!”), după care se strecură în casă printre picioarele lui Albert Jochemko şi se aşeză lângă aragazul din bucătărie, în aşteptarea castronului cu lapte, singurul aliment pe care l-ar mai fi acceptat la ora aceea târzie de după miezul nopţii. Albert aprinse lumina din hol, deschise frigiderul şi scoase sticla cu lapte proaspăt, cumpărat în dimineaţa aceleiaşi zile de la Aprozarul din colţul străzii. Dar înainte de a apuca să toarne o porţie zdravănă în castronul care lucea de curăţenie pe scaunul de lângă chiuveta din baie, recepţionă mesajul iritat al domnului Motaş: „Nu *mă compar cu Garfield*, *dar nici aşa*, *direct de la frigider*!… *Fii te rog drăguţ şi încălzeşte-i*, *ca să nu am iarăşi probleme cu stomacul*!”

În timp ce laptele se încălzea la flacără mică pe aragazul din bucătărie, domnul Motaş aştepta sprijinindu-se discret pe laba piciorului drept al prietenului său. Albert îl privea cu afecţiune, amintindu-şi de seara de sfârşit de septembrie, când pe o ploaie torenţială, cu tunete care zgâlţâiau casa din temelii, auzise bufnituri înfundate în geamul de la sufragerie şi în ciuda vijeliei care se năpustise asupra oraşului ca un balaur cu şapte capete, recepţionase foarte clar mesajul disperat al unei fiinţe aflate la capătul puterilor: *„Deschide repede fereastra dacă nu vrei să mă ai pe conştiinţa*!” Când a tras perdeaua şi s-a uitat afară a fost impresionat de privirea galeşă a unui motan care arăta ca o cârpă muiată bine în

apă şi tăvălită prin noroi, I s-a făcut milă, aşa încât l-a băgat repede în casă, şi după ce a reuşit să-l cureţe şi să-l înfofolească în prosoape, i-a pus în faţă o farfurie plină cu mâncare de dovlecei umpluţi, peste care a adăugat două-trei linguriţe de smântână. De atunci domnul Motaş împărţea cu el vastul apartament de trei camere (plus baia şi bucătăria) de la demisolul unei case cu două etaje de pe Strada Argentina. Iar dovleceii umpluţi au rămas mâncarea lor preferată!

Înainte de ora două, motanul îşi terminase de băut laptele şi instalat în mijlocul covorului din sufragerie îşi făcea toaleta frecându-se cu insistenţă pe dosul urechilor, pe mustăţi şi pe ochi. Când îl văzu pe Albert, ridică recunoscător capul, îi spuse cu o nuanţă veselă, *Mulţumesc pentru masă*!”, după care sări pe scaunul de lângă fereastră şi anunţă pe un ton care nu mai admitea nicio replică („Mau!”) că are de gând să iasă afară.

*

Dis-de-dimineaţă, când porni după cumpărături, Albert Jochemko fu impresionat de atmosfera mortuară din cartier şi de aerul trist al vecinilor să-i cu care se cunoştea de peste treizeci şi cinci de ani. La coada de la Aprozar, unde avea de gând să cumpere două sticle cu lapte, toată lumea citea ziarele. Chiar lângă el, un domn mai în vârstă, care se scuzase de mai multe ori că venise în cartierul lor tocmai de pe Bulevardul Ştefan cel Mare, unde laptele se terminase de la ora şapte, era cufundat în lectura *Sportului popular*, aşa încât Albert putu să tragă cu coada

ochiului la titlul de-o şchioapă de pe prima pagină, „*COMEDIA S-A TERMINAT*! *SĂ VĂ FIE RUŞINE*!”, însoţit de un comentariu devastator, care condamna tactica de temporizare impusă echipei noastre naţionale de un antrenor mai mult decât mediocru, după cum se exprima semnatarul articolului. Şi ca şi cum lucrul acesta nu ar fi fost de ajuns, Dobrin şi Rică Răducanu fuseseră ţinuţi pe tuşă, lui Dumitrache şi lui Dembrovski li se interzisese să depăşească linia de centru, iar lui Nunweiller şi lui Dinu li se pusese în vedere că la prima pasă mai lungă de 15 metri vor fi scoşi de pe teren şi amendaţi. Şi cu toate acestea, continua autorul cronicii sportive, dacă am fi reuşit să menţinem un rezultat de egalitate cu Brazilia ne-am fi putut califica în sferturile de finală ale campionatului mondial. În faza semifinală ne-am fi întâlnit cu Italia, iar în finală cu învingătoarea meciului dintre Brazilia şi Uruguay! Până în minutul 87 apărarea noastră reuşise să facă faţă atacurilor pline de fantezie ale brazilienilor şi să menţină rezultatul de doi la doi, Apoi un fundaş lateral îl ţinuse de tricou pe Jairzinho la marginea careului de 16 metri şi arbitrul dictase fără ezitare lovitură de la 11 metri. Pelé, căpitanul de echipă al brazilienilor, executase perfect lovitura de pedeapsă: o fentă scurtă de picior spre dreapta, mingea şutată precis la rădăcina stâlpului din stânga, în timp ce portarul Adamache se arunca disperat în colţul opus al porţii!

Domnul Motaş intrase de mult în casă şi îşi ocupase locul obişnuit în fotoliul din bibliotecă. Dar se vedea de la o poştă că era cât se poate de

supărat, pentru că înainte de a aţipi nu mai debită strofa magică la care avea obiceiul să recurgă în astfel de împrejurări:

„La popa la poartă
E-o pisică moartă.
Cine-o râde şi-o vorbi
S-o mănânce coaptă.
Cu mărar, cu pătrunjel.
Cu untură de căţel!…”

La biroul de lângă fotoliu, Albert începuse calculele prin care urma să determine traiectoria exactă şi perioada de revoluţie a „*Cometei Jochemko*”. Era mai mult ca sigur că fotografiile pe care avea să le primească în cursul după-amiezii îi vor confirma ipoteza şi că numele său va figura cât de curând în toate cataloagele astronomice internaţionale. Dar ruşinea vecinilor şi tăcerea asurzitoare a străzii nu-i dădeau pace. Ştia că meciul de fotbal România-Brazilia urma să fie retransmis la ora 12, aşa că se grăbise să-şi pregătească nişte jumări de ouă cu slăninuţă şi un ibric mare de cafea. În timp ce tigaia sfârâia pe aragaz, domnul Motaş, care savura de departe mirosul („Vreau *şi eu*!”), nu se putu împiedica să nu-l tachineze („Când *mai găteşti dovlecei umpluţi*?”), după care îşi făcu apariţia în bucătărie, cu coada ridicată în sus ca o lumânare aprinsă.

După ce terminară de mâncat, Albert se duse la chiuvetă să-şi spele farfuria („*Ia-o şi pe a mea*, îl rugă alintat domnul Motaş, *ca să n-o mai găsesc ca alaltăieri*, *plină de furnici*!”), apoi trecu în sufragerie şi dădu drumul la televizor.

Meciul începuse de câteva minute şi brazilienii se instalaseră deja în jumătatea noastră de teren. După cum jucau, se anunţa o adevărată catastrofă! în minutul 20, Pelé reuşise să transforme în gol o lovitură liberă de la circa 25 de metri, pentru ca după numai alte două minute de joc, Jairzinho să înscrie şi el. Doi la zero pentru brazilieni! Pe stadion temperatura aerului ajunsese la cel puţin 40 de grade, Dumitru făcea eforturi supraomeneşti ca să anihileze jocul lui Pelé şi cu toate robinsonadele extraordinare ale portarului Adamache, Paulo Cesar, Fontana şi Tostao păreau decişi să mai înscrie o dată. Disperat, Dinu trimitea toate mingile în afara terenului, Sătmăreanu, Lupescu, Mocanu, Radu Nunweiller şi Lucescu se străduiau să tragă de timp, iar după cel de-al doilea gol al brazilienilor, crainicul televiziunii române, Cristian Ţopescu, răguşise cu totul.

Apoi, unul dintre jucătorii noştri, poate Nunweiller, poate Lucescu, se hotărî să încalce consemnul dat de antrenor. Şi cu ajutorul lui Dumitrache şi Dembrovski, scorul deveni doi la doi. Puteam din nou să sperăm.

În repriza a doua, brazilienii erau din nou peste noi. Domnul Motaş se uita şi el la meci tolănit pe canapea şi înghiţindu-şi cu mare greutate comentariile. Din fotoliul său, Albert întinsese amândouă mâinile în gol, şi în timp ce crainicul Cristian Ţopescu recita cu lacrimi în voce o poezie de Rudyard Kipling, un măr văratic aflat pe o farfurie din centrul mesei din sufragerie începea să se înalţe în aer şi să plutească lin, ca

un balon de săpun, urmărit de privirile amuzate ale motanului, în minutul 87, când vacarmul de pe stadion izbucni ca o furtună în mijlocul mării, domnul Motaş se răsuci pe canapea şi repetă cu ochii daţi peste cap, ca şi când ar fi vrut să sublinieze în felul acesta importanţa unei formule celebre: „După cum se ştie, *Platon susţine în* Sofistul *că şi nefiinţa exista într-un oarecare fel". "Iar după Parmenide este tot* una *a fi şi a gândi*", se grăbi să-i răspundă Albert Jochemko, deşi nu era momentul cel mai potrivit pentru a se lăsa antrenat într-una din obişnuitele lor dispute filosofice. Jairzinho se tăvălea la marginea careului de 16 metri, arbitrul făcea gesturi teatrale, explicându-le spectatorilor din tribune modul în care ar fi fost comisă infracţiunea, în timp ce o bună parte din echipa noastră se repezise la el ca să conteste decizia. Mărul văratic se oprise din zbor şi plutea atârnat în aer, în apropierea lămpii, chiar în clipa în care antrenorul românilor introducea în teren portarul de rezervă. În cele din urmă, Pelé îşi potrivi mingea în punctul de la 11 metri şi în timp ce Rică Răducanu tropăia pe linia porţii ca un curcan înfoiat, iar jucătorii brazilieni, superstiţioşi, se întorceau cu spatele la el, domnul Motaş relua în gând una din axiomele sale preferate, cu care ar fi putut să dea gata orice profesor universitar: *„Aşa cum susţine Heraclit, ceva este şi nu este în acelaşi timp*!"

În sfârşit, arbitrul ceru printr-un fluierat prelung executarea loviturii de pedeapsă, Pelé, căpitanul de echipă al brazilienilor, se îndreptă decis spre minge, schiţă cu laba piciorului o fentă

spre bara din dreapta şi trimise mingea cu o precizie matematică la rădăcina stâlpului din stânga al porţii, adică exact acolo unde se aruncase portarul Rică Răducanu. Atinsă cu vârful degetelor, într-o ultimă fracţiune de secundă, mingea ieşea în afara terenului de joc, spre bucuria de nedescris a celorlalţi zece jucători români care se azvârleau unul după altul în cârca portarului, întregul stadion amuţise, Cristian Ţopescu îşi recăpătase ca prin minune vocea şi se lansase într-un discurs emoţionant despre spaţiul mioritic şi despre originile poporului român, cu referiri la Simion Dascălul, Grigore Ureche şi Bogdan Petriceicu Haşdeu. Înjumătăţea de teren a brazilienilor jucătorii noştri continuau să menţină mingea printr-o rafinată ţesătură de driblinguri şi de pase, avându-l ca solist pe Dobrin, introdus şi el în echipă în ultimele două minute ale reprizei a doua. În fine, arbitrul îşi mai controlă o dată cronometrul şi după ce reuşi să culeagă cu mâna mingea din picioarele lui Dobrin, alergă spre centrul terenului ca să anunţe încheierea celor 90 de minute regulamentare de joc. România termina pe locul al doilea meciurile din grupă şi se califica împreună cu Brazilia în sferturile de finală ale competiţiei. Crainicul sportiv îşi încheia comentariul cu un calcul cât se poate de realist: în sferturi urma să învingem Germania, în semifinale să-i batem pe italieni, iar în finală pe învingătoarea meciului dintre Uruguay şi Brazilia.

Când telefonul de pe măsuţa din sufragerie începu să zbârnâie, Albert Jochemko îşi înfipse dinţii cu poftă în mărul văratic care i se oprise în

poală, iar domnul Motaş sări pe covor, întrebă cât e ceasul şi începu să se întindă în toate părţile, ca o bucată de cauciuc.

În clipa în care se căţără pe marginea pervazului, urmărit de privirile drăgăstoase ale lui Albert, o răpăială de clopoţei de argint izbucni ca o fântână arteziană şi bobocii tuturor plantelor din ghivecele de lângă geam (violetele, azaleea şi o tufă de cerceluşi) îşi desfăcură dintr-odată petalele. Din tocul ferestrei, domnul Motaş întorcea capul în toate direcţiile, sondând prudent depărtările cu radarul zbârlit al mustăţilor sale şi ţinându-şi coada înălţată în aer ca un catarg. *„Albertus, iartă-mă că te las singur*, mai spuse el înainte de a sări în stradă, *dar de data aceasta am o întâlnire extrem de importantă, Sunt îndrăgostit*! *Şi când ne revedem diseară adu-mi te rog aminte să-ţi povestesc anecdota cu cei şase pisoi care s-au născut în comunism*!”

Albert Jochemko închise fereastra, adună hârtiile de pe birou şi cu servieta sub braţ o porni spre Observatorul Astronomic de pe Bulevardul Ana Ipătescu. Pe Strada Argentina, din spatele unei case pe care iedera reuşise s-o acopere în întregime, răsunau primele acorduri ale celebrului *„Duet al pisicilor” de* Rossini.

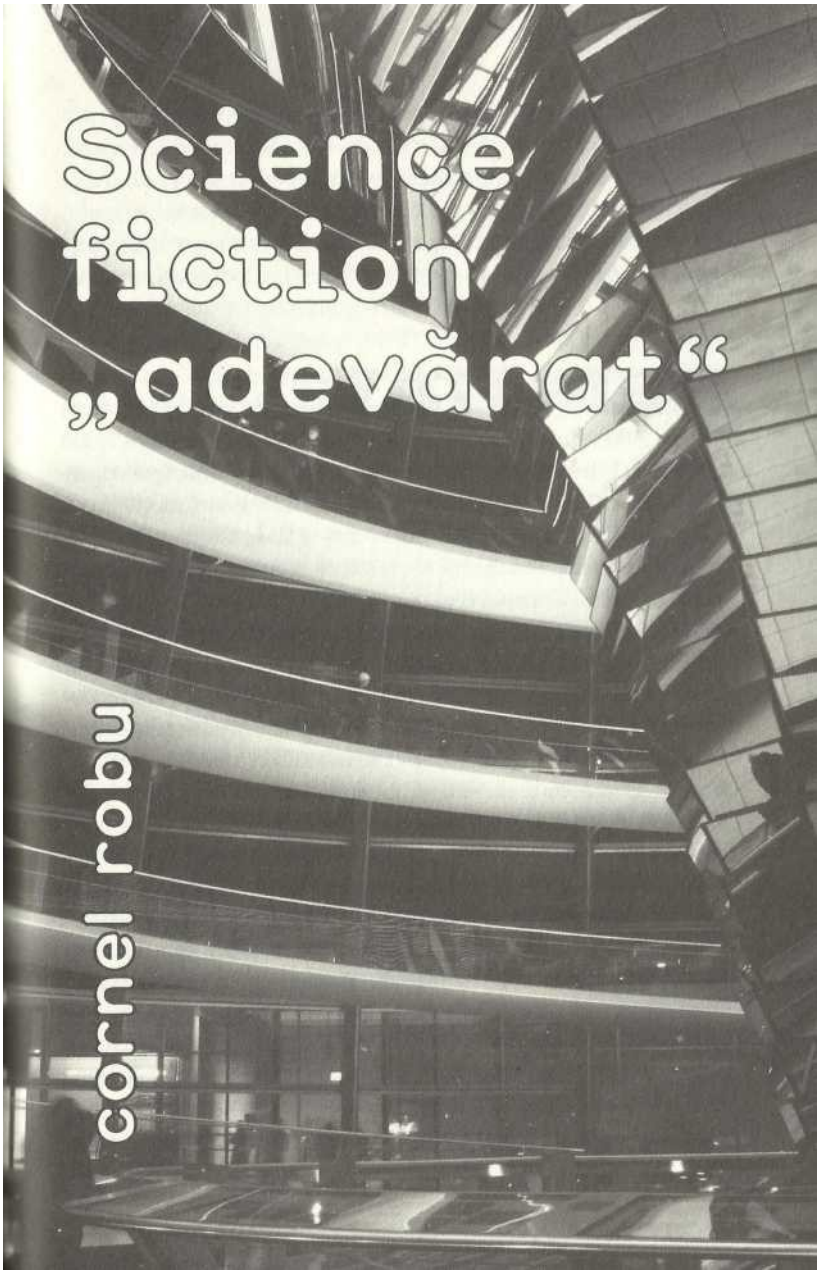

Reputat exeget al domeniului SF (cartea sa de sinteză Literatura S.F., din 1980, a devenit un titlu „clasic” în bibliografia „genului”), Florin

Manolescu îşi face debutul şi ca prozator SF, cu volumul *Misterul camerei închise*. Nouă povestiri incredibile (Editura Humanitas, 2002). O coerentă simetrie îl conduce pe autor, care-şi începuse periplul auctorial prin a examina *Poezia criticilor* (1971), să acosteze, după o navigaţie de trei decenii, la limanul a ceea ce s-ar putea numi „proza criticilor", pe care-o ilustrează cu dezinvoltură şi strălucire în cele „nouă povestiri incredibile" din volumul recent apărut. Subtitlul trimite subtextual, dar fără dubiu, la cele două volume de *Istorii insolite* semnate, cu două decenii în urmă (1980,1986), de Gvid S. Crohmălniceanu: la fel de nescontate, la data apariţiei, ca şi acelea, „povestirile incredibile" ale lui Florin Manolescu se dovedesc a fi, într-adevăr, întru totul congenere şi convalorice precedentului stabilit de un alt fantast profesor de literatură care, după ce-a ajuns să cunoască la perfecţie uneltele altora (ale scriitorilor, desigur), se decide pe neaşteptate să pună şi el mâna pe ele („Anch io sono pittore"…) şi „să dea" exegeza pe „creaţie". Figură nu lipsită de pitoresc, profesorul erudit şi sobru care din când în când se amuză să pună subit mâna pe „le violon d'Ingres", luându-şi prin surprindere auditoriul, începe aşadar să fie văzut tot mai des în ultima vreme şi pe la noi (la alte „case mai mari" e de mult „de-ai casei"): o dovadă, poate, că nici fatidica „lege a porcăriei universale" (edictată de Ovid S. Crohmălniceanu şi invocată şi de Florin Manolescu, în povestirea „Califat") nu e chiar de tot inexorabilă… O dovadă, oricum, că „atunci când a murit, Ceauşescu nu a luat cu el în

mormânt şi SF-ul românesc”, cum s-a spus (Cristian Tudor Popescu), Dezinvolt şi familiar cu tot ce aparţine domeniului atât de bine cunoscut, exegetul devenit fictor, ştiinţifictor, abordează firesc, abil şi ingenios, „teme şi motive” consacrate în science-fiction, „specii” şi „personaje tematice”, „obiecte SF” şi gadget-uri etc., cărora ştie să le găsească laturi inedite, ne abordate de alţii înaintea lui, şi să le lumineze astfel din unghiuri încă neîncercate, să le "insoliteze”.

„Ce-i asta, SF? Atunci nu-i bun!” „Efectiv, totuşi, e o carte bună”, „Atunci nu-i SF!”

Anecdota, răscunoscută de decenii pe alte meridiane, „la case mai mari”, se vede că spune ea ceva, de vreme ce se repetă imperturbabil acum la noi, ca „întâmpinare critică” la volumul recent apărut al lui Florin Manolescu. „Povestirile nu sunt SF-uri propriu-zise”, declară ritos, fără umbra vreunui dubiu, cronicarul *României literare* (Luminiţa Marcu, în nr. 9 / 2002), „pentru că nu vom descoperi în ele nici nave spaţiale sofisticate, nici planete necunoscute, [nici] recuzita literaturii de gen”.

Nici nu, ce-i drept. Dar vom „descoperi, dacă ştim să vedem şi să pricepem ce-am văzut, „paradoxurile timpului”, confruntarea cu „alienii”, ucronia sau „istoria alternativă”, alte şi alte „teme” şi „motive” al căror potenţial generator de „sense of wonder” nu altundeva decât tocmai în science-fiction a fost „descoperit” şi pus în valoare. Vom descoperi astfel, ingenios şi frapant "insolitate", în povestiri precum „Califat" sau

"Pariul”. O poveste fără cap şi fără coadă „paradoxurile timpului" pe care nicăieri altundeva decât în science fiction nu le putem afla atât de uluitor articulate logic şi-atât de delectabil întrupate estetic, încât s-a putut spune (Malcolm J. Edwards) că ele „constituie un echivalent, în plan SF, al romanelor poliţiste pe tema crimei comise într-o cameră încuiată pe dinăuntru” („the locked-room mystery”). Nu întâmplător aşadar, s-ar zice, povestirea care dă titlul volumului chiar aşa se şi numeşte, *Misterul camerei închise*, numai că aici pe prim plan atrage atenţia altceva: acel frison de „sense of wonder” ce iradiază din confruntarea cu „alienii”, considerată de mulţi a fi tema centrală în science fiction. Nu e inutil, poate, a preciza că „alieni” omului şi omenirii pot fi nu doar convenţionalii „extratereştri”, dar şi, ca aici, foarte terestre colonii de furnici („intratereştrii”, cu un cuvânt al scriitorului francez Bernard Werber, ale cărui două recente romane pe această veche temă, inaugurată încă de H. G, Wells, a furnicilor ca inteligenţe aliene, au fost prompt traduse şi în româneşte). Retrase în muşuroaiele lor literalmente subterane (subterrane) şi la adăpostul ordinului lor de dimensiuni impracticabile omului, sustrase astfel vigilenţei umane, ermetic închise în alienitatea lor ireductibilă şi alarmantă (cel puţin pentru scriitorii de science fiction) – furnicile se pot dovedi mai inteligente şi mai eficiente decât omul în lupta pentru supravieţuire şi pentru supremaţia asupra planetei:

„Exact în timpul de care am nevoie pentru a formula această ipoteză, spune un personaj al povestirii lui Florin Manolescu, pe planeta noastră se nasc 700 de milioane de furnici şi numai 40 de milioane de oameni! După cum poţi lesne constata, raportul acesta ne este net defavorabil! îţi dai seama ce se va întâmpla cu noi dacă secretul pe care îl deţin furnicile din această locuinţă se va transmite şi altor comunităţi de furnici? Cred că cel mai înţelept lucru ar fi să le distrugem cât mai repede cu putinţă!

Nu toţi oamenii de pe Pământ ştiu însă cum stau lucrurile, ignoranţă pe care unii o plătesc cu viaţa. Nu rămâne fără acoperire, în povestirea lui Florin Manolescu, nici discreta aluzie „poliţistă” din titlu, pentru că este nevoie şi de o investigaţie poliţistă, alături de cea ştiinţifică, pentru a elucida enigma morţii d-nei Reesler, o cumsecade şi onorabilă persoană în vârstă (de 67 de ani), locatară, într-un orăşel din Florida, a unei camere închiriate în care este găsită fără viaţă, într-o bună dimineaţă, după ce în seara precedentă luase un somnifer şi se încuiase pe dinăuntru în cameră: ceea ce nu poate explica de ce din doamna Reesler n-au mai rămas decât „o grămăjoară de cenuşă” şi câteva „oscioare pârjolite”. Explicaţia o aflăm, până la urmă, în faptul că paşnica doamnă era o aprigă prigonitoare şi exterminatoare (recurgând copios la insecticidul Furnitox) a furnicilor cuibărite sub duşumeaua, în pereţii şi în tavanul camerei sale; drept care, în legitimă apărare, harnicele furnici o lichidează detonând deasupra fotoliului în care

bătrâna doamnă somnola, o… bombă atomică „de dimensiunea unui bob de strugure, construită în atelierele lor de sub podeaua camerei”.

„Ceea ce rămâne să mai aflăm e procedeul prin care furnicile au ajuns la performanţa de a realiza o bombă nucleară cu o masă critică atât de redusă”, spune acelaşi personaj, anchetatorul care elucidează „misterul camerei închise”. „Dar înainte de a le distruge, va trebui să intrăm noi în posesia secretului prin care masa critică a unei bombe atomice poate fi redusă atât de drastic!”

În cazurile când stadiile complexionale ale alienităţii, ale „altfelităţii”, nu sunt aşa de ireductibile şi de ameninţătoare, stadiul uman poate convieţui cu ele amical, ba chiar se poate ataşa afectiv faţă de un enigmatic motan (în *Magicianul*), faţă de un ascensor la rândul lui afectuos şi gelos (în *Sarakarmaphalatyaga*. *O poveste de dragoste*), faţă de o mult încercată şi devotată „unealtă” a celor care scriu (în *Recviem pentru o maşină de scris*). Impregnat de afecţiune şi humor este şi „farmecul discret” al ucroniei, al „istoriei alternative” (în *Califat*), sau al „istoriei viitoare” / „future history” / „politique-fiction” (în *Nobel contra Nobel*), sau al lumilor/universurilor paralele” (*în Experimentul Yvonne* şi *o conferinţă de pomină*). Numai „teme” şi „motive” din repertoriul „canonic” al SF-ului, tot una şi una: şi nu lipseşte decât o uşoară atenuare a stringenţei logice a „explicaţiei” latente în fiecare, pentru ca regimul tratării acestor „teme şi motive” SF să fie imperceptibil împins, pe alocuri, înspre „fantastic”.

Dintre toate, cea mai delectabilă (preferata mea, cel puţin) rămâne povestirea „Califat", în Literatura S.F. (1980), defrişând exegetic „proto-SF-ul românesc”, Florin Manolescu era primul care descoperea şi semnala istoriei literare numele ilustrului necunoscut Al. N. Dariu, autor al nuvelei „Finis Rumaniae” (rămasă îngropată mai mult de-un secol în colecţia ziarului bucureştean *Viitorul*, unde-a apărut, în foileton, între 22 martie 1873 şi 29 iulie 1873). Nimeni nu ştia în 1980 (nu ştim nici acum) cine-a fost obscurul autor, care însă, neîndoielnic, de existat a existat, de vreme ce-a semnat. („Şi caii lui Ahil, care proroceau, / Negreşit că au fost, de vreme ce-l trăgeau – stabilea Grigore Alexandrescu, încă în 1842). Aşa că azi, în 2002, autorul descoperirii din 1980 se hotărăşte să rupă tăcerea, să nu mai ţină pentru el ermeticul secret şi să ne spună şi nouă: Al. N. Dariu este doar un pseudonim, anagrama lui Dimitrie Ali Radulian – nimeni altul decât eroul nostru naţional de care, vai, ruşine nouă! nici nu ştiam până acum, cel care literalmente „a scăpat ţara de turci” şi ne-a lăsat-o nouă, urmaşii urmaşilor lui, ca să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa, Cândva, într-un viitor ucronic (expirat şi devenit deja trecut în prezentul lecturii), într-o pitoresc palpabilă, istorie alternativă, ţara veghea turcită”, veghea şi mai mult dormita, somnola oriental, draconic vegheată însă, electronic şi distopic, de efendimea şi slujnicărimea coruptă a „Marelui Califat” caraiflac; din acest viitor alternativ, din anul 1349 după Hegira (recte 1971, după socoteala ghiaurilor, Anno Domini),

pretextând o documentare ştiinţifică, se întoarce în trecut temerarul Ali Radulian… asistent din anul 1346 (ce coincidenţă: autorul însuşi era şi el asistent, şi tot din 1968) la Facultatea de istorie, politică şi filosofie a Universităţii din Bükreş”, cu gândul subversiv de-a făptui o decisivă cronoplastie, zădărnicind complotul pus la cale de hicleanul bei Ion Ghica pentru a-l detrona pe regele Carol I la 10/11 martie 1871 (1249 după Hegira): „punct Jonbar” (sau „PoD”, „Point of Departure”, sau „nod temporal”, cum îi spune autorul) la fix ochit şi lovit:

„Căci atunci Războiul de Independenţă n-ar mai avea loc în 1877 şi nici proclamarea Regatului, la numai trei-patru ani de la consumarea acestui eveniment crucial. Fără români, ruşii n-ar mai putea stăvili ofensiva otomanilor aliaţi cu englezii, flamura verde a Islamului ar flutura din nou sub zidurile Vienei, pe care nu s-ar mai găsi cine s-o apere şi, în loc să semene cu Parisul, Bucureştii s-ar transforma într-un mic Stambul, în timp ce Mediterana ar deveni o mare turcească, de la Bosfor şi Dardanele până la strâmtoarea Gibraltar”. Aferim!

Descoperim o dată în plus eficientă şi funcţională, „ca nouă, o veche şi încercată soluţie ficţională, autoanularea simulată a ucroniei, „întorsătură" narativă prin care cursul contrafactual al aloistoriei, al istoriei alternative este „redresat” în final, redus sau readus la cursul „real” al istoriei efective, „aşa cum o ştie toată lumea”, cititorul „scăpând numai cu sperietura” (benignă şi delectabilă), în plus şi „vaccinat”

identitar, salutar "zgâlţâit” profilactic în indislocabila-i, dar indolenta-i identitate cu o subtilă doză de sense of wonder final consacrat în renumite romane SF, precum „Şah la timp” (Échec au temps, 1945) de Marcel Thiry, „Bring the Jubilee (1953) de Ward Moore sau „Omul din Castelul înalt” (The Man in the High Castle, 1962, trad. rom. 1995) de Philip K. Dick, iar la noi încercat anterior de Mircea Opriţă, în nuvela „Ucronia de la Tapae” (1976).

Atunci când „istoria alternativă”, ipotetică şi apocrifă, este plasată nu în trecut (ca în „Califat”), ci în viitor, într-un „viitor apropiat” („near future”), avem de-a face nu cu o ucronie, ci cu o „istorie viitoare” („future history”), subcategorie pentru care la noi pare a fi „prins” mai mult propunerea terminologică franceză, politique-fiction”, sau cea italiană, „fantapolitica” (după modelul consacrat, „fantascienza”). „Ficţiunea politică”, explica Florin Manolescu în „Literatura S.F”. (1980), „are în vedere o realitate apropiată, faţă de care se comportă ca un scenariu viitorologic imaginar. Ea încearcă să explice (sau să anticipeze) evenimente politice care au marcat (sau ar putea să marcheze) conştiinţa omenirii, şi care prin caracterul lor spectacular se înconjoară cu un aer de mitologie şi legendă”. Pentru uzul propriu, Florin Manolescu mai adaugă acestei reţete (recte definiţii) o doză picantă din cel mai autentic „sense of humour” britanic, la paritate cu „Witz” germanic, ceea ce rezultă fiind o porţie consistentă de inimitabil şi inconfundabil „haz de necaz" românesc. Figurând printre cele „nouă

povestiri incredibile” din volumul *Misterul camerei închise* (2002), textul se intitulează „Nobel contra Nobel” şi este o alertă parodie de „ficţiune politică”, unde silogismul fantapolitic, prin reducere la absurd, este împins în amuzament buf, dar formulat mai mult eseistic, discursiv, decât încorporat epic, narativ, abia „de formă” înrămat în chenarul unei „povestiri”: mai mult eseu contrafactual decât istorisire epică, efectul este acelaşi, obţinut prin supralicitare absurdă şi voit implauzibilă a unui „viitor apropiat”, iminent chiar, în care proiectează o extravagantă ipoteză, de o enormitate irezistibilă:

„În ce priveşte beletristica, englezii cred că frustrările românilor ar fi atât de mari încât un critic literar din capitala ţării a scris o carte întreagă în care adevăraţilor deţinători ai Premiului Nobel li se opune o listă de posibili contracandidaţi, printre care, desigur, şi vreo patru-cinci români. Ce nu se ştie? Că deşi nu a obţinut încă Premiul Nobel pentru Literatură, autorul acestei cărţi (cine-o fi oare, din moment ce textul se deschide cu o dedicaţie „Lui Laurenţiu Ulici”, cel care publicase, în 1988, o antologie comentată identic intitulată, „Nobel contra Nobel” – n. n.), ajuns senator la sfârşitul anului 1996, în calitate de reprezentant al partidului „Alianţa pentru România”, poate fi comparat cu Winston Churchill în măsura în care a elaborat un plan politic deosebit de ingenios, pe care l-a supus atenţiei preşedintelui ţării sale. Mai mult decât atât, coincidenţa face că exact în ziua în care *Daily Telegraph* aducea la cunoştinţa cititorilor de limbă

engleză detaliile planului din 1945, revista *Expres Magazin* reuşea să intre în posesia raportului de la Bucureşti şi să-l dea publicităţii. Iată-l reprodus aici în întregime: […]

Cu regretul de a nu putea reproduce şi aici în întregime presupusul „raport” sau memoriu – pentru că fragmentându-l s-ar pierde culminaţia burlescă a parodiei, atinsă prin elucubraţii savant şi impasibil debitate, fără a clipi, fără urmă de zâmbet complice pe faţă, printr-o „enormă” şi bufă reductio *ad absurdum* – şi cu râsul îngheţat pe buze în faţa acestei culminaţii a parodiei şi şarjei amicale, pe care un alt absurd, mai complet şi mai cumplit, le azvârle brutal din comic în tragic (deşi publicat în volum abia în 2002, e de presupus că textul lui Florin Manolescu a fost scris înaintea datei de 15 noiembrie 2000, când Laurenţiu Ulici a încetat subit din viaţă), să savurăm măcar finalul:

„Stimate Domnule Preşedinte, în anexa acestui raport vă supun atenţiei nu numai toate datele geopolitica, istorice şi statistice privind dinamica teritoriilor şi aportul de populaţii al diferitelor ţări şi euroregiuni care fac obiectul acestui plan, dar şi o variantă de perspectivă prin care se poate realiza mai întâi unirea cu Bulgaria şi cu Grecia (ceea ce ne-ar asigura accesul direct la bazinul Mării Mediterane) şi apoi unirea cu Ucraina (ceea ce ne-ar permite atât recâştigarea Insulei Şerpilor, cât şi transformarea României într-o putere nucleară). Ar putea să urmeze tratativele cu Moscova pentru retrocedarea manuscriselor lui Dimitrie Cantemir şi a

tezaurului confiscat de sovietici la sfârşitul Primului Război Mondial”.

Dar cum, cultura e finalitatea tuturor societăţilor”, după spusa unui alt mare critic literar român, vine şi acel finiş care coronat apoteotic opus, închizând totodată cercul, rotunjind racordul cu titlul povestirii: „Dacă toate considerentele de mai sus aparţin omului politic, nu vă ascund, stimate Domnule Preşedinte, că în calitate de scriitor român am avut în vedere şi realizarea condiţiilor pentru ca România să intre în sfârşit în comunitatea ţărilor care deţin Premiul Nobel pentru Literatură. Lucrul acesta ar fi trebuit să se întâmple de mult, dar el a fost împiedicat de înţelegerile secrete de la Yalta, în 1945, şi de la Malta, în 1989. Îmi exprim convingerea fermă că atunci când vom intra în posesia primei bombe atomice, nimeni nu ne va mai putea refuza Premiul Nobel pentru Literatură. În speranţa că veţi dispune măsuri energice pentru punerea în aplicare a acestui plan (care poate fi dus la îndeplinire în cel mult trei săptămâni, fără vărsare de sânge şi fără eforturi financiare deosebite), vă doresc, stimate Domnule Preşedinte, să ajungeţi cât mai repede în fruntea unei României care să aibă, vorba celebrului filosof Emil Cioran, «destinul Franţei şi populaţia Chinei»!”

În privinţa (non) apartenenţei la science fiction a celor „nouă povestiri incredibile”, poate induce în eroare poza, nepăsării” şi neimplicării auctoriale, simularea unei Entfremdung şi-a unei distanţe flegmatice faţă de „motivul abordat,

repede dat de gol, însă, de subtextuala intrare în rezonanţă afectivă şi-n pulsaţie simpatetică, genuină: sângele (sfângele) apă nu se face, oricât ar mima că şi l-ar „subţia” (auto) ironic şi parodic exegetul travestit în (şi sistematic covârşit de) fictor, de scriitor. Regimul parodic în care apar tratate toate aceste „teme” şi „motive” SF rămâne omniprezent, ce-i drept, chiar dacă mereu discret şi niciodată şarjat. Nimic nu e „naiv” şi candid în scrisul lui Florin Manolescu, cum ne putem şi aştepta: înainte de a-şi încerca propria mână, exegetul a văzut şi-a citit multe, profesorul e un cunoscător şi un erudit cum puţini există, în materie de science fiction „ştie tot şi ceva pe deasupra”; şi-apoi, nici nu se mai poate scrie azi science fiction ca „Before the Golden Age” (cum sună titlul unei antologii alcătuite de Isaac Asimov în 1974, dar din materialul anilor ’30). Dar numai profanii (nicidecum fanii) se pot lăsa înşelaţi de aparenţa că „povestirile nu sunt SF-uri propriu-zise, pentru că nu vom descoperim ele nici nave spaţiale sofisticate, nici planete necunoscute, [nici] recuzita literaturii de gen”, cum găsim scris în prima recenzie cu care a fost „întâmpinată” cartea, şi nici pentru că apelează, firesc şi legitim, la parodie şi la (auto) ironie.

Parcurgând întregul registru al parodiei, pe care autorul îl stăpâneşte magistral, surâsul fin, flegmatic, abia schiţat, poate fi (bună) dispoziţie ludică, jucăuşă, poate fi întristare amar-ironică, uşor mizantropică, se poate ascuţi în zâmbet tăios, sarcastic, se poate destinde chiar în amuzament buf, dar niciodată în ricanare trivială, în rânjet

mahalagesc. Imun la mizofilie şi la Schadenfreude, Florin Manolescu rămâne ireproşabil un om de gust şi de stil, având înscrise parcă oximoronic în gena-i dâmboviţeană acidul, dar şi rezerva aristocratică, dar şi măsura „subdeclarării" distante („understatement") şi-a „humorului sec, englezesc": asta, chiar şi (sau mai ales) atunci când arbitrează naratorial, în „O conferinţă de pomină", „lumea pe dos" („topsy-turvy world… verkehrte Welt") din universul paralel în care, până şi acolo, halimaua sau batrachomiomahia identitară dintre francezi şi germani rămâne la fel de ireconciliabilă în graţiosul decor de epocă („la Belle Époque), de început de secol XX; atâta doar că nemţii excelează prin supleţe, gust şi rafinament, iar franţujii, viceversa, prin exclusivism şi obtuzitate: nici urmă de „sense of wonder" aici, ce-i drept, în schimb "sense of humour" cât cuprinde; bun şi ăsta, în compensaţie…

Eleganţa stilului rămâne impecabilă, în ansamblu şi în detaliu, până la ultima virgulă: nicio notă falsă, nicio acută stridentă, nicio îngroşare dezagreabilă. Ca detaliu de stil mai rar întâlnit, resursele (tipo) grafice ale textului sunt şi ele funcţional puse la lucru: numele proprii (mai ales toponimele), expresive prin ele însele şi încărcate de conotaţii subtextuale care dispensează textul de lungimi descriptive ori explicative, apar frecvent scrise cu litere cursive, „italice", ori chiar cu aldine, ceea ce are darul de-a le semnala şi sublinia, în context, expresivitatea intrinsecă. Surpriza este de-a întâlni, în alte texte

sau în aceleaşi, şi nume autohtone la fel insolitate, la fel de expresive şi de „exotice”, fie că aparţin repertoriului bucureştean, „dâmboviţean”, românesc, fie celui „Bükreştean”, caraiflac, fanariot: Calea Victoriei, dar şi Podul Mogoşoaiei sau Podul Beilicului; Hotel Continental, dar şi Hotelul Concordia-Veche sau Hanul Pisica Neagră; Observatorul Astronomic, dar şi Cişmeaua Roşie sau Cişmeaua lui Mavrogheni; Arsenal şi Aprozar, dar şi Terasa Oteteleşanu, Cofetăria Capşa, Cofetăria Fialcovski; Luigi Cazzavillan (patronul ziarului *Universul*) şi N. Fabiu Bădescu (patronul ziarului *Viitorul*), dar şi Evliya Celebi sau Nasr-ed-Din Khodja (recte Nastratin Hogea); Circul de Stat, dar şi Circul Krutzky; Parcul Cişmigiu, dar şi Parcul Confederaţiei Islamice; Bulevardul 1848, dar şi Bulevardul 1453. ş.a.m.d.

Mai spectaculoasă este însă juxtapunerea exotismului bovarizant, occidental”, cu exotismul neaoş, autohton, rezultat tot din insolitarea grafică de care vorbeam: Unter den Linden şi La Şosea; Alexanderplatz şi Sărindar; Moabit şi Cotroceni; Florida şi Floreasca; Poarta Brandenburg şi Clopotniţa Mitropoliei; Kaiser Wilhelm Strasse şi Strada Grigore Alexandrescu, fostă Clopotarii Noi; Cape Canaveral şi Dealul Spirii; Berliner Anzeiger şi Universul; Washington Star şi Sportul popular; Daily Telegraph şi Expres Magazin; Astounding Science Fiction şi Flacăra; Susan Montag (Sontag?) şi Laurenţiu Ulici; Biblioteca Congresului şi Consiliul Culturii; apa minerală Vichy şi ţigările Regale; Universitatea din Bükreş

(unde Ali Radulian efendi era asistent încă din 1346) şi Ruhr-universität Bochum (unde dl Florin Manolescu este profesor abia din 1993). Und se weiter. De altfel, însuşi autorul, deşi trăieşte de-atâţia ani în Germania şi s-a pătruns atât de thoroughly de stilul şi „humorul englezesc” (poate şi de „ştaiful” nemţesc?), rămâne un impenitent nostalgic bucureştean, un „scriitor al Bucureştilor” (din fibra unor Mateiu I. Caragiale, Mircea Eliade, Mircea Cărtărescu ş.a.), vibrând genuin la farmecul, fie şi „oriental”, fie şi „balcanic”, al „Bucureştilor de altă dată”: din repertoriul stradal conturat între bulevardele Elisabeta, Magheru, Ana Ipătescu, 1848, Mihai Bravu, Ştefan cel Mare, Ilie Pintilie etc. şi străzile Argentina, Braziliei, Germană, Râureanu, Creţulescu, Povernei, Rozelor etc., între Şoseaua Kiseleff şi Calea Dorobanţi, între Piaţa Victoriei şi Biserica Doamnei, între Dâmboviţa şi Dealul Filaretului, între Cuţitul de argint şi Gara Filaret, între Liceul „Gheorghe Şincai” şi Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu” ş.a.m.d. – mai lipsesc numai Curtea Veche şi Strada Mântuleasa…

Deceniul (şi jumătate) scurs de când „Ceauşescu a luat / ar fi luat cu el în mormânt şi SF-ul românesc” n-a fost, ce-i drept, prea prosper şi prea „exemplar” pentru „genul” scăpat de la groapă. Nici prea fructuos: nu rămâne din el nici măcar cât de-o antologie. Fructul oprit, fruct exotic atât de bovaric râvnit înainte, ajuns accesibil peste noapte şi fără efort, şi-a pierdut brusc aroma şi atracţia care-l făceau să sclipească atât de seducător din depărtări: înfulecat snob cu

coji şi cu rebuturi cu tot, pare nu doar insipid, dar şi indigest; simulacrele şi surogatele au sufocat piaţa, alungând inevitabil „marfa” autentică; eticheta „SF”, fraudulos lipită pe orice borcan (fantasy, horror, paranormal, ocultisme, vampirisme, satanisme etc.) a ajuns o vorbă de ocară şi de lehamite (nu-i vorbă, că nici înainte, niciodată de fapt, n-a fost prea de procopseală…).

Dar iată că – după atâta vociferant cyberpunk maimuţărit snob de „sefultura” română din acest deceniu „de tranziţie”, după atâta veselă orgie de putrefacţionism şi coprolalie, după atâtea pretinse tabuuri politice, sexuale şi verbale, sfidate” voinicos în deplină impunitate, ca pretext pentru exhibiţionism şi obscenitate, după atâţia monştri, strigoi şi vampiri care de mult numai sperie pe nimeni, după atâta Atlantykron şi turism SF manipulat politic, după atâta potemkinadă şi demagogie şi nulitate – apare, în sfârşit, şi o carte de science fiction adevărat. Prosit!

(Fragmentar, comentariul a apărut mai întâi în revista *Piaţa literară*, Cluj-Napoca, anul n, nr. 10,15 – 31 mai 2002; în formă completă, a apărut mai întâi în pro *Scris*, revistă de critică literară SF, postată pe Internet de Cătălin Ionescu (Ploieşti) şi Györfi-Deak György (Jibou), nr. 5 – 6 (15 – 16), oct. – dec. 2002; a fost apoi reluat în revista *Lumi virtuale*, editată la Braşov de Cătălin Badea-Gheracostea şi Michael Haulică, nr. 3, sept. – oct. 2004; în *Dicţionar analitic* de *opere literare româneşti*. Coordonare şi revizie ştiinţifică: Ion Pop. *Casa Cărţii de Ştiinţă*, Cluj-Napoca, ediţie definitivă, 2007, vol. I, A-M, pp. 587 – 589; şi în

vol. Cornel Robu, *Scriitori români de science fiction*, Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, 2008, pp, 404 – 411.)

„Probabil cel mai important roman SF al anului."
Locus

HANNU
RAJANIEMI
HOȚUL CUANTIC
Primul volum din seria Jean le Flambeur

A apărut la
NEMIRA

NAUTILUS

„O lectură care te ține cu sufletul la gură."

Stephen King

DANIEL H. WILSON

ROBOPOCALIPSA

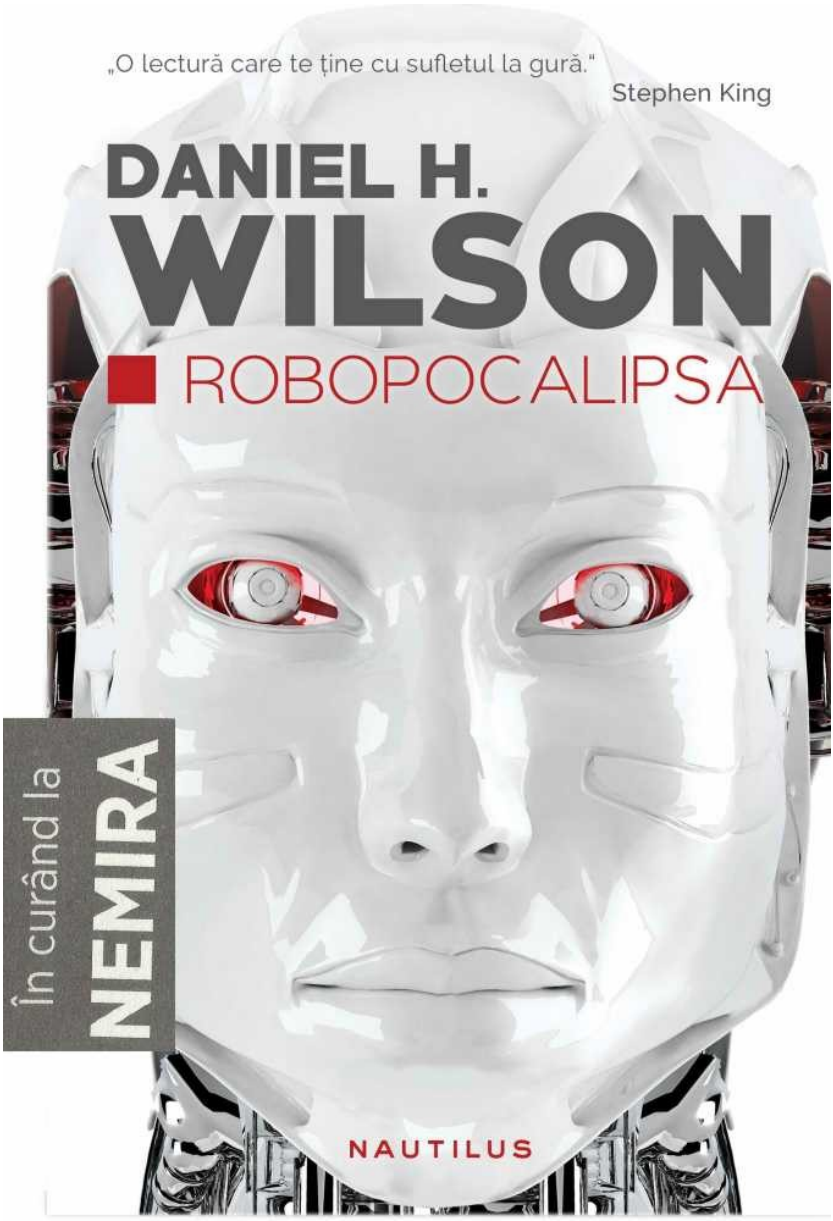

În curând la NEMIRA

NAUTILUS

2/2015/CPSFA28/serie nouă

Garry Kilworth

ALE DURERII PĂSĂRI CÂNTĂTOARE

Atunci ea știu că totul avea să fie bine. Philip era, de obicei, cel mai generos dintre bărbați, dar câteodată își ridica un zid protector în jurul inimii, subțire cât un pahar de vin, pe care ea trebuia să-l doboare cu blândețe. Nu numai problemele importante, ca aceasta de acum, îi dezvăluiau cochilia fragilă care-i îngrădea generozitatea, ci și lucrurile minore, cum ar fi să meargă împreună la o galerie de artă sau să-i citească o poezie când stau amândoi în pat, după ce au făcut dragoste.

Teodora Matei

E-51741

Norii argintii par bătuți de vânt. Aleargă pe holul îngust. Într-o străfulgerare zărește purtătorul ochilor de vizavi. Are jumătate din înălțimea ei, un cap mare, disproporționat față de corpul subțire, gri-verzui. În jurul șoldurilor i-au înfășurat un șorț. Probabil n-au salopete pentru el.

cpsfa.ro
anticipatia.com

ISSN 1220-8620
00028
9 771220 862006